

ผลงาน

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ
เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

ของ

นางอริสา อ่วมคง

ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๕๓
กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมกิจการผู้สูงอายุ

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ ๕๓
กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมกิจการผู้สูงอายุ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง	๑
ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน	๑
๑. คำกล่าว	๑
๒. เรื่อง	๒
๓. ระยะเวลาการดำเนินการ	๒
๔. วัตถุประสงค์ของผลงาน	๒
๕. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ ในการปฏิบัติงาน	๒
๕.๑ ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญ	๓
๕.๒ ประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	๑๖
๖. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน	๑๘
๖.๑ สรุปสาระสำคัญ	๑๘
๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ	๒๐
๖.๓ เป้าหมายของงาน	๓๐
๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)	๓๐
๗.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ	๓๐
๗.๒ ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ	๓๑
๘. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ	๓๒
๙. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ	๓๓
๑๐. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ	๓๓
๑๑. ข้อเสนอแนะ	๓๔
๑๒. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)	๓๕
๑๓. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	๓๕
ภาคผนวก	๓๖
๑. สรุปผลการประชุมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อ รองรับสังคมสูงวัย พ.ศ. ๒๕๖๔	๓๖
๒. สรุปผลการประชุมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อ รองรับสังคมสูงวัย พ.ศ. ๒๕๖๕	๓๖
บรรณานุกรม	๓๗

แบบการเสนอผลงาน

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางอริสา อ่วมคง

♦ ตำแหน่งปัจจุบัน นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน : การขับเคลื่อนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้แก่

- ๑) จัดประชุมคณะกรรมการด้านการจัดทำประเด็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุไทย
- ๒) ร่วมการพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ
- ๓) ร่วมการขับเคลื่อนระบบการแจ้งเตือนสิทธิและช่วยเหลือในการรับสวัสดิการของ

ประชาชนตลอดช่วงชีวิต

๔) ร่วมการช่วยเหลือประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

♦ ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง : การขับเคลื่อนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้แก่

- ๑) จัดประชุมคณะกรรมการด้านการจัดทำประเด็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุไทย
- ๒) ร่วมการพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ
- ๓) ร่วมการขับเคลื่อนระบบการแจ้งเตือนสิทธิและช่วยเหลือในการรับสวัสดิการของ

ประชาชนตลอดช่วงชีวิต

๔) ร่วมการช่วยเหลือประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. คำกล่าว

แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย นับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญที่นำมาสู่การบูรณาการเพื่อพัฒนางานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ อย่างเป็นรูปธรรม โดยกรมกิจการผู้สูงอายุได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ พร้อมทั้งสำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน และร่วมติดตามประเมินผล โดยนำความรู้

ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงาน มาร่วมขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ ซึ่งนอกจากการมีแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยแล้ว จึงเห็นควรต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่มากขึ้นในทุกกระบวนการขับเคลื่อนงาน

๒. เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๓. ระยะเวลาการดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕

๔. วัตถุประสงค์ของผลงาน

๔.๑ เพื่อเพิ่มจำนวนหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๔.๒ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๕. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๕.๑ ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญ ได้แก่

๕.๑.๑ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ๑) แนวคิดด้านการพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์
- ๒) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ
- ๓) แนวคิดงบประมาณแบบบูรณาการ
- ๔) กระบวนการจัดการงบประมาณ

๕.๑.๒ ความรู้เรื่องกฎหมายและกฎระเบียบราชการ ได้แก่

- ๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
- ๓) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
- ๔) ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

๒๕๖๒

๕) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๖๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑

๖) แผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง (ประกาศเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔)

๗) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๘) หนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๒๙.๑/ว๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ระบบการติดตามและประเมินผล

๙) แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

๕.๑ ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญ ดังนี้

๕.๑.๑ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๑) แนวคิดด้านการพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์

ดิเรก ฤกษ์หรรษา (๒๕๕๒, น. ๖) ได้อธิบายการพัฒนาสังคมว่า มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสังคมที่สำคัญ ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) มีความเกี่ยวข้องกับสังคม เช่น การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ โอกาสที่เท่าเทียมกันในการเพิ่มคุณค่าความเป็นมนุษย์และการเข้าถึงทรัพยากร ความยุติธรรม อิสรภาพ และความเป็นอยู่ตามวิถีชีวิตที่เหมาะสม ๒) ศูนย์กลางการพัฒนา คือ “การพัฒนาคน” ด้วยการมีเป้าประสงค์ทำให้คนเกิดการจัดการตนเองได้ และเกิดพัฒนาการพึ่งตนเองด้วย ๓) การทำงานเป็นเครือข่าย ตามแนวคิดพื้นฐานของการสร้างพลังให้แก่ประชาชนด้วยการมอบอำนาจของประชาชนเพื่อประชาชน และโดยประชาชนที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมที่มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน เข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานความเป็นสหวิทยาการที่เกิดฉันทามติในการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และร่วมรับประโยชน์ เพื่อสร้างและกำหนดการเปลี่ยนแปลงเชิงก้าวหน้า และ ๔) ใช้กลยุทธ์การทำงานที่หลากหลายสอดคล้องและสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการภายในของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ตามเป้าหมายการเพิ่มรายได้ และคุณภาพชีวิต และโอกาสเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ด้วยการควบคุม ติดตามอย่างมีระบบ ที่ทุกคนในสังคมร่วมรับผิดชอบต่อสังคมในการตอบสนองความต้องการร่วมของชุมชน สาธารณะ กลุ่มเป้าหมายในสังคม โดยตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกัน และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเสมอภาคและยุติธรรม

ระพีพรรณ คำหอม (๒๕๕๕, น. ๔๖ - ๔๙) ได้อธิบายหลักการสังคมสงเคราะห์ว่าเป็นการประยุกต์ใช้การปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามสถานการณ์ของปัญหาสังคมด้วยความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา ที่ไม่ใช่การทำงานกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรงอย่างเดียว แต่ต้องพิจารณาระบบครอบครัว เครือญาติ ชุมชน สถานประกอบการ สถานศึกษา สื่อต่าง ๆ เป็นต้น โดยยึดหลักการที่สำคัญ ได้แก่ ๑) หลักการความแตกต่างของบุคคล ด้วยการให้คุณค่าและศักดิ์ความเป็นมนุษย์ของบุคคล ๒) หลักการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้วยการให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำในสิ่งที่ตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง และในขณะเดียวกันก็อาจให้กลุ่มเป้าหมายได้ลองใช้ทางเลือกที่ตนกำหนดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะจัดการปัญหาด้วยตนเองในลักษณะต่าง ๆ กัน ยกเว้นกรณีที่จะเป็นอันตรายต่อชีวิต ๓) หลักการรักษาความลับ ด้วยการคงไว้ซึ่งความเป็นส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมาย ที่กฎหมายให้การคุ้มครองตามสิทธิของบุคคลนั้น ๆ เพราะเกี่ยวข้องในด้านชื่อเสียง เกียรติยศ เกียรติภูมิแห่งความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคจากภาครัฐ ๔) หลักการยอมรับ ด้วยการทำความเข้าใจในตัวตนของแต่ละบุคคลตามความเป็นจริง การเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อนของกลุ่มเป้าหมาย การยอมรับในความคิดเห็น ความรู้สึก ทศนคติ พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่แสดงออกมา และ ๕) หลักการมีส่วนร่วม ด้วยการให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ทั้งการประเมิน วิเคราะห์วางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงาน และการประเมินผล

ดูบัวว์ และไมเลย์ (อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, ๒๕๕๕, น. ๕ - ๖) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของงานสังคมสงเคราะห์ที่สำคัญ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อ ๑) ส่งเสริมพลังมนุษย์บุคคล และกลุ่ม ให้สามารถจัดการกับปัญหาโดยใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป ๒) สนับสนุนให้เกิดนโยบายสังคม นโยบายเศรษฐกิจที่จะป้องกันปัญหาของบุคคลและสังคม ๓) ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างคนกับแหล่งทรัพยากรทางสังคม เพื่อทำให้เกิดการทำหน้าที่ทางสังคมอันนำไปสู่การมีคุณภาพที่ดี ๔) พัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายภายในระบบทรัพยากรต่าง ๆ ๕) อำนวยความสะดวกของระบบทรัพยากรเพื่อให้เกิดบริการสุขภาพและบริการมนุษย์ ๖) ส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคมและความเท่าเทียมกันของคนที่จะมีส่วนร่วมในสังคม และ ๗) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระบบสถาบันทั้งปัญหาและทรัพยากร

วันทนี วาสิกะสิน (๒๕๕๓, น. ๑๒๖ - ๑๒๙) ได้อธิบายว่า ความหมายของการพัฒนาสังคมที่ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับงานสังคมสงเคราะห์ทั้งสิ้น เพราะงานสังคมสงเคราะห์เป็นงานที่มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การพัฒนาคน และการพัฒนาสังคม อีกทั้งการพัฒนาสังคมควรจะรวมทั้งหมดของการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม องค์กร สถาบันต่าง ๆ ความอยู่ดีกินดีของประชาชน สวัสดิการหรือสวัสดิภาพของประชาชน การสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน ความมั่นคง ความเป็นธรรมในสังคม พร้อมทั้งการพัฒนาสังคมควรมุ่งเป้าหมายไปที่มนุษย์ หรือการพัฒนาคน ที่จะต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยจะต้องพัฒนาที่มีความพอเหมาะพอดี และเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙, น. ๒๖๖) ได้สรุปลักษณะร่วม ๕ ประการของความหมายการพัฒนาสังคมที่นักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศได้อภิปรายไว้ ดังนี้ ๑) การพัฒนาสังคมนั้นต้องเป็นการดำเนินการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสภาวะการหนึ่งไปสู่อีกสภาวะการหนึ่ง ซึ่งคาดหวังว่าสภาวะการใหม่จะเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม (Change for the better) ๒) การเปลี่ยนแปลงตามข้อ ๑) นั้น ต้องมุ่งทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Social well - being) และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Quality of life) ๓) วิธีการเปลี่ยนแปลงตามข้อ ๒) ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีหลักการดำเนินงาน มีวิธีการ และกระบวนการที่เป็นระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ ให้คุณค่ากับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human dignity) และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) ในการกำหนดทิศทาง และขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลง ๔) การเปลี่ยนแปลงนี้เน้นหลักกระจายผลของการเปลี่ยนแปลง (ผลแห่งการพัฒนา) ที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการกระจายรายได้ หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม และ ๕) การเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระที่สำคัญ (essence) หรือการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพ (quality) หรือการเปลี่ยนแปลงระบบที่กระทำการ (system) ทั้งนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างคุณภาพใหม่ หรือระบบกระทำการที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการพัฒนาสังคมกับสังคมสงเคราะห์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก

ทั้งนี้ กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙, น. ๒๗๙) ยังกล่าวอีกว่า หากการสังคมสงเคราะห์ถูกตีความหมายเป็นเพียงการบรรเทาทุกข์ และผู้ปฏิบัติงานขัดขวางจำกัดในการรับรู้ การวิเคราะห์ และการปฏิบัติการของตนแต่เพียงการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชน ผู้ด้อยโอกาส สังคมสงเคราะห์ในบริบทดังกล่าว ก็จะมีนิยามความหมายที่ห่างไกลจากการพัฒนาสังคม ในทางตรงกันข้ามหากเรายึด

ความหมายแท้ของการสังคมสงเคราะห์ ตามที่พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต) ได้วิสันนาไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ ว่าสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การยึดเหนี่ยวจิตใจประสานหมู่ชนไว้ให้รวมเป็นหนึ่งเดียว หรือการกระทำใด ๆ เพื่อให้สังคมเกาะกุ่มกันอยู่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีบูรณาการทางสังคม ไม่แตกแยก กระจัดกระจาย ความมุ่งหมายของสังคมสงเคราะห์ จึงไม่ใช่เพียงเอาอะไรไปให้กับประชาชน ผู้ด้อยโอกาส ไม่ใช่เพียงเอาอะไรไปให้ หรือแม้แต่ทรัพย์สินไปให้ ทว่าเป็นการเข้าไปหนุนสร้าง ให้องค์ประกอบของสังคมหรือชุมชนนั้น สามารถทำหน้าที่ที่ก่อประโยชน์แก่สังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ได้ ด้วยดี ดังนั้น การที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อให้สังคม และชุมชนรวมกันเป็นหนึ่งเดียวกันได้ จำเป็นต้อง สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในสังคม และชุมชนนั้น สังคมที่มีสมานฉันท์ที่เป็นจริงได้ ต้องมีการจัดการดูแลให้เกิดความเป็นธรรม ซึ่งก็คือสาระสำคัญอันขาดไม่ได้ของการพัฒนาสังคมนั่นเอง

สำหรับลักษณะกิจกรรมในการพัฒนาสังคม โดยองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และสังคมแห่งเอเชียแปซิฟิก (ESCAP) (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม แห่งชาติ, ๒๕๕๙, น. ๒๗๖ - ๒๗๘) ได้กำหนดลักษณะกิจกรรม ๕ ประการในการพัฒนาสังคม ได้แก่ ๑) การพัฒนาสังคมต้องมีกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการสร้างสถาบันใหม่ (Institutional building) ซึ่งสถาบันดังกล่าวไม่ได้หมายถึงความเป็นอาคารสถานที่ แต่อาจมีความหมายตั้งแต่การผลักดัน ขับเคลื่อนให้มีนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกฎหมายใหม่ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ดี มีอยู่เดิม ให้มีความเป็นธรรม และตอบสนองต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และครอบคลุมไปถึง การพยายามเปลี่ยนแปลงค่านิยมและแบบแผนการกระทำของประชาชนในสังคม เช่น การรณรงค์เพื่อ การไม่สูบบุหรี่ การรณรงค์ลด ละเลิกเหล้า การรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะ เป็นต้น ๒) การพัฒนาสังคม ต้องมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง (Popular Participation) โดยกิจกรรมการพัฒนาสังคมต้องไม่ใช่การให้เปล่า หรือการช่วยบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ทว่าเป็น กิจกรรมที่ประชาชนผู้มีส่วนได้ประโยชน์ และเสียประโยชน์ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เปลี่ยนแปลงเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๓) นโยบายและการวางแผนสังคม (Social Policy and Planning) โดยกิจกรรมการพัฒนาสังคมมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ใช้กระบวนการนโยบาย และการวางแผนสังคม ซึ่งไม่ได้หมายความว่า จะต้องเป็นการผลักดันเป็นกฎหมายเสมอไป เพราะกระบวนการนโยบายนั้น เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นกระบวนการเจรจาต่อรอง เจรจาทกลง แลกเปลี่ยน หรือเป็นกระบวนการร่วมมือร่วมใจในการ เปลี่ยนแปลง ในระดับมหภาค นโยบาย และการวางแผนทางสังคม มีความจำเป็นต้องผลักดันให้เป็น กฎหมาย ๔) การกระจายรายได้ (Income Distribution) โดยกิจกรรมการพัฒนาสังคมต้องมีลักษณะ ของการกระจายรายได้ คำนึงถึงการลดความแตกต่างระหว่างคนร่ำรวยและคนยากจน ซึ่งระบบ เศรษฐกิจทุนนิยมนั้น เอื้อให้ผู้มีฐานะร่ำรวยได้เปรียบมากกว่า ในเชิงโอกาสที่จะได้รับผลพวงของการ เติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้จึงมีความสำคัญ และจำเป็นที่จะรักษาระดับของความ แตกต่างระหว่างรายได้ของคนร่ำรวยและรายได้ของคนยากจนในประเทศที่มีระบบรัฐสวัสดิการ ที่เข้มแข็ง การกระจายรายได้กระทำโดยผ่านการเก็บภาษีทางตรงในอัตราก้าวหน้า ใครมีรายได้มาก ก็เสียภาษีมาก ใครมีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย ใครยังไม่มียานทำ ก็อาศัยเงินสงเคราะห์ที่รัฐนำมา จากการเก็บภาษีอัตราก้าวหน้านี้ และเมื่อใดที่มีงานทำก็กลับเข้าสู่ระบบภาษีก้าวหน้าตามเดิม นอกจากการเก็บภาษีรายได้ทางตรงในอัตราก้าวหน้าแล้ว รัฐบาลที่ใช้ระบบรัฐสวัสดิการเข้มแข็ง มักจัดเก็บภาษีมรดก และภาษีอสังหาริมทรัพย์ในอัตราก้าวหน้า การกระจายรายได้ถือเป็นกิจกรรมสำคัญ ในการพัฒนาสังคมระดับมหภาค และ ๕) ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) โดยกิจกรรม

การพัฒนาสังคมยังยึดหลักการเรื่องความยุติธรรมทางสังคม บนฐานคิดทฤษฎีของจอห์น รอลส์ (John Rawls) โดยหลักการข้อแรก รอลส์เสนอแบบจำลองของสถานการณ์ที่มีความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน เพื่อช่วยให้เราสามารถตัดสินใจได้ ซึ่งยืนยันถึงหลักการพื้นฐานในเสรีภาพที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อปกป้องคุ้มครองเสรีภาพในด้านต่าง ๆ ที่ทุกคนในสังคมต้องได้รับสิทธิเสรีภาพพื้นฐานอย่างเข้มแข็ง และอย่างเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ สำหรับหลักการข้อที่สอง คือ หลักการเรื่องความแตกต่าง เมื่อบุคคลที่มีสภาพ และแรงจูงใจคล้าย ๆ กัน ก็พึงได้รับโอกาสในชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น คนที่ด้อยโอกาสที่สุดในสังคมก็ควรจะได้รับโอกาสอย่างทัดเทียม ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมจะถือว่าเป็นความยุติธรรมก็ต่อเมื่อ ความไม่เท่าเทียมนั้น ได้ช่วยส่งเสริมให้คนที่ด้อยโอกาสที่สุดคนที่ยากจนที่สุดได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี นอกจากนี้แล้วเจมส์ มิดเกลีย์ (James Midgley, ๑๙๕๕ อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙, น. ๒๗๘ - ๒๗๙) ได้จำแนกคุณลักษณะของการพัฒนาสังคมออกเป็น ๘ ประการ ได้แก่ ๑) กระบวนการพัฒนาสังคมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแยกไม่ออก ๒) การพัฒนาสังคมดำเนินการบนพื้นฐานความเป็นสหวิทยาการ ๓) การพัฒนาสังคมเป็นกระบวนการ ๔) การพัฒนาสังคมมีธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงเชิงก้าวหน้า ๕) การพัฒนาสังคมมีลักษณะการดำเนินการเข้ามาแทรกแซง คือ ไม่ปล่อยให้ไปไปตามยถากรรม ๖) การพัฒนาสังคมเป็นการใช้ยุทธศาสตร์การทำงานที่หลากหลาย ๗) การพัฒนาสังคมครอบคลุมประชากรทั้งหมด และ ๘) การพัฒนาสังคมเป็นการส่งเสริมสวัสดิการสังคม

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องนำแนวคิดด้านการพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์ มาพัฒนาการขับเคลื่อนงานกับสังคมในทุกระดับ และครอบคลุมในทุกมิติ ด้วยการทำงานเป็นเครือข่ายความร่วมมือ เกิดการเสริมสร้างพลังความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน สังคม และประชาชน บนพื้นฐานความเป็นสหวิชาชีพ เกิดการร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกันขับเคลื่อนงาน ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และเกิดประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนเกิดการบูรณาการการเชื่อมโยงทรัพยากรต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานมีความเชี่ยวชาญมาร่วมแบ่งปัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาประชาชน จนเกิดเปลี่ยนแปลงของสังคม มุ่งสู่เป้าหมายหลักที่ให้ประชาชนให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คำนึงถึงคุณค่ากับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยการนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดผลสัมฤทธิ์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด โครงการ และการบูรณาการการทำงานของสหวิชาชีพจากทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และเกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ จะยิ่งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานมากยิ่งขึ้น และยังเข้าใกล้จุดมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนและผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างเท่าเทียม และเสมอภาคมากขึ้น

๒) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพที่ได้รับการยอมรับของหน่วยงานทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การใช้วงจรเดมมิง ซึ่งแบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (ณัฐณิพัทธ์ อ่อนตาม, ๒๕๖๒, น. ๓๙ - ๔๒)

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผน (Plan : P) เป็นการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์

และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน ซึ่งต้องมีการวางแผนให้เป็นระบบ เพื่อให้การบริหารงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามแผนที่วางไว้ทุกประการ

ขั้นตอนที่ ๒ การปฏิบัติตามแผน (Do : D) เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใดๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่างๆ ของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติให้ถ่องแท้ก่อน ในกรณีที่เป็นการงานประจำที่เคยปฏิบัติ หรือเป็นงานเล็กละเอียดใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่ หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมากอาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรม ก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป การปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ และมีความชัดเจน ต้องอาศัยผู้บริหารในการแบ่งภาระงานสู่ระบบย่อย และแบ่งความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติ โดยมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตามความเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม การจัดการแบ่งภาระงานจึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้หน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และมีการปรับปรุงสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้นตามลำดับ โครงสร้างการปฏิบัติงานในองค์กรต้องมีความชัดเจน และมีการแบ่งงานตามความถนัดของแต่ละคน ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบหน้าที่ และกรอบงานของตน และพยายามปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมิให้ขาดตกบกพร่อง และหากสามารถช่วยเหลืองานอื่นในองค์กรได้ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีเพื่อป้องกันมิให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นในองค์กร ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจึงต้องมีความฉลาด และมองเป้าหมายขององค์กรว่าจะมีแนวโน้มไปทางไหน และนอกจากภาระงานของตนแล้วผู้ปฏิบัติงานสามารถช่วยเหลือการงานอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม โดยมีให้งานในหน้าที่หลักที่รับผิดชอบเกิดความบกพร่อง ดังนั้น ทุกครั้งที่มีการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการตั้งเจตนาที่ดีในการปฏิบัติต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check : C) เป็นขั้นตอนเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผน หรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป ในการตรวจสอบ และการประเมินการปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบด้วยว่าการปฏิบัติงานนั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน การตรวจสอบเป็นการประเมิน และติดตามการปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กรอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การวางแผน และเข้าสู่การปฏิบัติงานในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุง และแก้ไขกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

ขั้นตอนที่ ๔ การแก้ไขปัญหา (Action : A) เป็นขั้นตอนการของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย ซึ่งการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานต่าง ๆ ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น นับเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นเพื่อสร้างความก้าวหน้าขององค์กร โดยการ

เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในองค์กรจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานร่วมกันปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่พบว่าการทำงานไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้บริหาร จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง มิฉะนั้นจะทำให้กระบวนการประเมิน และตรวจสอบจะไร้ผล การปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็น กระบวนการประเมิน และตรวจสอบจะเป็น ตัวชี้วัดให้เห็นถึงระดับมาตรฐานว่าต่ำเกินไปหรือสูงเกินไป การปรับปรุงแก้ไขจึงต้องสอดคล้องกับ มาตรฐาน

สรุปโดยภาพรวมแล้ว การบริหารคุณภาพประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผน (Plan : P) ขั้นตอนที่ ๒ การปฏิบัติตามแผน (Do : D) ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check : C) ขั้นตอนที่ ๔ การแก้ปัญหา (Action : A) ซึ่งการเพิ่ม ประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวิเคราะห์การขับเคลื่อนงานให้ครอบคลุมทั้ง ๔ ขั้นตอน เพื่อให้การขับเคลื่อน แผนงานบูรณาการฯ บรรลุตามผลสัมฤทธิ์ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการได้มาซึ่ง กระบวนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานจากหลากหลายภาคส่วนราชการมากขึ้น

๓) แนวคิดงบประมาณแบบบูรณาการ

สำนักงานประมาณ (๒๕๖๐, น. ๕ - ๗) ได้ให้ความหมายงบประมาณเชิงบูรณาการ คือ งบประมาณที่จัดสรรให้กับแผนงาน/โครงการที่หลายหน่วยงานทำงานร่วมกัน โดยอาจเป็นงาน ตามมิตยุทธศาสตร์ ซึ่งกระทรวง และส่วนราชการมีการบูรณาการภารกิจในเชิงกระบวนการทำงานร่วม ของหน่วยงานระหว่างกระทรวง หรือมีดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่ซึ่งมีการบูรณาการ ภารกิจ ที่ตอบสนองความต้องการในพื้นที่ และตามมิตยุทธศาสตร์ที่สำคัญ และทำให้ผลลัพธ์มีคุณค่า หรือมูลค่ามากกว่าให้ต่างหน่วยต่างทำ

โดยการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการมีสองแนวคิดที่สำคัญ คือ แนวทางแบบราชการ (government approach) กับแนวทางการบริหารจัดการ (governance approach) การบริหารงานตามแนวทางแบบราชการเป็นการบริหารจากบนลงล่าง (top-down approach) มีการใช้กฎระเบียบในการควบคุม และจัดระเบียบพฤติกรรมของบุคลากร และสถาบัน การทำงานอาศัยโครงสร้างแบบราชการเป็นหลัก ซึ่งเป็นการแบ่งโครงสร้างตามหลักการแบ่งตาม หน้าที่ความรับผิดชอบ (functional classification) หรือตามภารกิจที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ โดยรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตามโครงสร้าง แต่ละส่วนราชการจะรับผิดชอบในการผลิต/จัดหาผลผลิต ตามภารกิจของตนเป็นหลัก

สำหรับแนวทางการบริหารจัดการ เป็นแนวทางการบริหารงานภาครัฐที่มีการ เปลี่ยนแปลงจากเดิม คือ จากการใช้อำนาจครอบงำมาเป็นการสร้างเสริมพลัง (empowerment) ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงจากแนวทางแบบราชการมาเป็นรัฐบาลที่เน้นการประสานงานเชื่อมโยง (joined-up government) แนวทางการบริหารจัดการ เป็นแนวทางที่มองความสัมพันธ์ของสังคม มีความซับซ้อนมากขึ้นในลักษณะเป็นเครือข่ายมากกว่าสายการบังคับบัญชา (network-oriented polity) และมีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยบทบาทของรัฐจะเปลี่ยนไปจากผู้กำหนด นโยบายมาเป็นผู้สนับสนุนให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดนโยบาย บทบาทของ รัฐบาลเน้นในด้านการประสานงาน และการกำกับดูแล (coordination and steering) มากกว่า โดยสรุปแนวทางการบริหารจัดการจึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิดการบูรณาการ ซึ่งเน้นการ

ประสานมิติต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานเพื่อช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันในการกำหนดแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายด้านนโยบาย

สำหรับงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นระบบงบประมาณที่สำนักงานงบประมาณใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นระบบที่เน้นหน้าที่ในการวางแผนและการจัดการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์/นโยบายที่รัฐบาลกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเนื่องจากการบริหารงานภาครัฐในปัจจุบันมีความจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อระดมความรู้ และทรัพยากรมาใช้ในการแก้ปัญหา และวิกฤติให้ทันกับเวลา หรือใช้สำหรับการพัฒนา การบริหารงานเชิงบูรณาการจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการด้านแผนงานในระดับต่าง ๆ จากระดับประเทศลงไปสู่ระดับหน่วยงาน ทั้งในระดับแนวดิ่ง และแนวนอน โดยมีงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้แผนงานเหล่านี้เป็นไปในทางปฏิบัติ งบประมาณจะมีบทบาทช่วยในการบูรณาการโดยผ่านแผนงบประมาณเชิงบูรณาการ

แผนงบประมาณเชิงบูรณาการเป็นแผนซึ่งกำหนดมาจากนโยบายที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลที่จำเป็นจะต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้เกิดการประสานกิจกรรมของหลายกระทรวงในการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้บรรลุภารกิจร่วมกัน ดังนั้น แผนงบประมาณเชิงบูรณาการจึงเป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทางการบูรณาการ ประเด็นการบูรณาการ เป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลไกการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุปว่า แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นหนึ่งในแผนงานบูรณาการที่กำหนดมาจากนโยบายภาครัฐที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีแผนงบประมาณเชิงบูรณาการเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการบูรณาการ ประเด็นการบูรณาการ เป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลไกการบูรณาการ ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ นับได้ว่าเป็นกลไกหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยให้การขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุเกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพมากขึ้น

๔) กระบวนการจัดการงบประมาณ

ณัฐวรณ อินทรพิสัย (๒๕๖๒, น. ๔ - ๙) ได้อธิบายกระบวนการจัดการงบประมาณ หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า วงจรงบประมาณ (Budget Cycle) คือ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยวงจรงบประมาณ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนงบประมาณ ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑.๑ การทบทวนงบประมาณ ประกอบด้วย การรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปีที่ผ่านมา การรายงานการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน (PART) การทบทวน/ปรับปรุง เป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต กิจกรรม ตัวชี้วัด และการปรับปรุงฐานข้อมูลประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF)

ขั้นตอนที่ ๑.๒ การวางแผนงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขั้นต้นที่จำเป็น การจัดทำข้อเสนอวงเงินงบประมาณเบื้องต้น การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ การกำหนดนโยบาย และวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดทำยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดทำงบประมาณ ประกอบด้วยการจัดทำแผนงานยุทธศาสตร์ การจัดทำคำของบประมาณ การพิจารณาคำของบประมาณ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ และการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๓ การอนุมัติงบประมาณ ประกอบด้วยการพิจารณาร่าง พรบ. งบประมาณ โดยสภาผู้แทนราษฎร ๓ วาระ (๑๐๕ วัน) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ โดยวุฒิสภา (๒๐ วัน) และการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ขั้นตอนที่ ๔ การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ และการใช้จ่ายงบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามประเมินผล ประกอบด้วยการรายงานผลการดำเนินงาน การติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผล

กล่าวโดยสรุปว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีความจำเป็นต้องนำกระบวนการจัดการงบประมาณมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานใน ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การวางแผนงบประมาณ ๒) การจัดทำงบประมาณ ๓) การอนุมัติงบประมาณ ๔) การบริหารงบประมาณ และ ๕) การติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานต่อไป

๕.๑.๒ ความรู้เรื่องกฎหมายและกฎระเบียบราชการ ได้แก่

๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กำหนดเป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ โดยเป็นเป้าหมายที่ว่าด้วยการลดความยากจนทั้งทางเศรษฐกิจ และความยากจนในมิติอื่น ๆ ด้วย ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งชาย หญิง เด็ก คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบาง หนึ่งในเป้าประสงค์ของเป้าหมายนี้ คือ ลดสัดส่วนของความยากจนในมิติต่างๆ ของคนทุกกลุ่มให้เหลือครึ่งหนึ่งภายในปี ๒๕๗๓ เน้นการใช้ระบบ และมาตรการคุ้มครองทางสังคม และการสร้างหลักประกันในเรื่องสิทธิของการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ บริการพื้นฐาน รวมถึงกรณีสิทธิเหนือที่ดินและทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนยากจนและเปราะบางจากภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจสังคม และที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศด้วย (ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจศาสตร์, ๒๕๖๓)

ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยมีมิติการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ในมิติด้านสังคม ด้วยระบบ และมาตรการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มคนเปราะบาง นับได้ว่าเป็นหนึ่งในกลไกที่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจน ด้วยการลดความยากจนทั้งทางเศรษฐกิจ และความยากจนในมิติอื่น ๆ ด้วย ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งชาย หญิง เด็ก คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบาง

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยสูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิต

และการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า รวมถึงการพัฒนา และปรับทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยที่เคยกระทำผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑, น. ๓๒) และยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การเสริมสร้างพลังทางสังคม ด้วยการรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ โดยการเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการออม และการลงทุนระยะยาวของคนตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุ พัฒนาระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของประชากรให้สามารถปรับเปลี่ยนอาชีพให้เหมาะสมตามแต่ละช่วงอายุ เพื่อยืดช่วงเวลาและเพิ่มโอกาสในการทำงานในยามสูงอายุ และสร้างหลักประกันทางรายได้ให้แก่ตนเองได้นานขึ้น สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชน หรือสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมของแรงงานก่อนวัยเกษียณ การจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์และสมรรถนะ ตลอดจนส่งเสริมการสร้างสรรค์เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมและฟื้นฟูศักยภาพผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำต่อเนื่องในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ รวมทั้งคงไว้ซึ่งบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม โดยส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีการจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์และสมรรถนะ ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์ และร่วมสร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน เพื่อเพิ่มคุณค่าของผู้สูงอายุ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑, น. ๔๒)

โดยแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้มีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งแผนงานบูรณาการฯ มีการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุครอบคลุมใน ๔ มิติ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งยังได้ผนวกการขับเคลื่อนงานด้านนวัตกรรม/เทคโนโลยีภายใต้มิตินั้น ๆ อีกด้วย

๓) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ กำหนดประเด็นย่อยที่ ๑๑ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนย่อยการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ส่งเสริมให้มีการทำงานหลังเกษียณผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในสังคม ซึ่งหากมีการจัดทำกลุ่มอาชีพ และตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีการเตรียมบุคลากรสูงวัยเข้าสู่งาน เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถและส่งเสริมโอกาสการทำงานของผู้สูงวัยภายหลังการเกษียณอายุการทำงาน การส่งเสริมภูมิปัญญาชุมชน มีมาตรการจูงใจประกอบการภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการออมของพนักงานในกองทุนประกันสังคม และการสร้างความตระหนักในเรื่องการรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งได้รับการดูแลสุขภาพ และมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง รวมถึงมีระบบการดูแลสุขภาพระยะยาวที่มีความชัดเจน และบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่เหมาะสมได้อย่างมีคุณภาพ และมาตรฐาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,

๒๕๖๑, น. ๑๕) และประเด็นย่อยที่ ๑๕ ประเด็นพลังทางสังคม แผนย่อยการรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก ด้วยการเน้นการดึงพลัง และศักยภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีภูมิปัญญา องค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ จึงควรได้รับการส่งเสริมให้ได้นำศักยภาพที่มีในตัวเองในด้านต่าง ๆ ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และการสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยเด็ก และวัยแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มประชากรอายุ ๒๕ - ๕๙ ปีในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นคลื่นมนุษย์ลูกใหญ่ที่กำลังจะกลายเป็นผู้สูงอายุ ในช่วง ๒๐ ปีข้างหน้า ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ประชากรที่มี คุณภาพสามารถพึ่งตนเองและเป็นพลังในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑, น. ๙)

โดยแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้มีการนำ และ กำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนงานทั้ง ผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน ให้มีความสอดคล้อง และเชื่อมร้อยกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ กำหนดประเด็นย่อยที่ ๑๑ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็นย่อยที่ ๑๕ ประเด็นพลังทางสังคม

๔) ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดหมวด ๒ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนที่ ๑ แผนการ ปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ สำหรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ดังนี้ (สำนัก งบประมาณ, ๒๕๖๒, น. ๒ - ๕)

ข้อ ๑๒ ให้น่วยรับงบประมาณที่มีงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ จัดทำแผนการ ปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามแผนงานบูรณาการ ผลผลิต โครงการที่ได้รับ งบประมาณ โดยแผนดังกล่าวจะต้องแสดงถึงวัตถุประสงค์ ความเชื่อมโยงเป้าหมายการปฏิบัติราชการ ของหน่วยรับงบประมาณกับเป้าหมายร่วม ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด รายการ และวงเงินงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เพื่อแสดงถึง ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อ ๑๓ หน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลักของแผนงานบูรณาการมีหน้าที่ รวบรวม และพิจารณาภาพรวมความสอดคล้องของแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย งบประมาณรายจ่ายบูรณาการของหน่วยรับงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการ เพื่อเสนอต่อผู้มี อำนาจกำกับแผนงานบูรณาการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนส่งให้สำนักงบประมาณ

ข้อ ๑๔ เมื่อสำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบแผนการปฏิบัติงานและแผนการ ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการแล้ว ให้น่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก ส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบแล้วให้ผู้มีอำนาจกำกับ แผนงานบูรณาการเพื่อใช้ในการกำกับดูแลและติดตาม การปฏิบัติงานและการใช้จ่ายหรือก่อหนี้ ผูกพันงบประมาณตามแผนงานบูรณาการ และรายงานรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อทราบด้วย

ส่วนที่ ๒ การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ สำหรับ งบประมาณ ข้อ ๑๖ (๒) ให้น่วยรับงบประมาณเสนอขอปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย งบประมาณต่อผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ โดยเสนอผ่านหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก เมื่อผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการให้ความเห็นชอบในหลักการแล้ว ให้น่วยงานเจ้าภาพหลัก

ส่งแผนดังกล่าวให้สำนักงานประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนจัดสรร และหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรที่ไม่มีผลทำให้เป้าหมายหรือตัวชี้วัดของแผนงาน ผลผลิต หรือโครงการเปลี่ยนแปลงไป ไม่เป็นเหตุในการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

หมวด ๔ การใช้งบประมาณ การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ข้อ ๒๓ กำหนดให้งบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ให้ใช้จ่ายตามภารกิจของหน่วยรับงบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนงานบูรณาการ

หมวด ๖ การประเมินผลและการรายงาน ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการ ให้หน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานบูรณาการ ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ หรือตามที่ได้ตกลงกับสำนักงานประมาณ ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานประมาณกำหนด จัดส่งให้สำนักงานประมาณภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันสิ้นไตรมาส ข้อ ๓๖ กำหนดให้สำนักงานประมาณจะใช้ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประกอบการพิจารณาจัดทำงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณต่อไปด้วย และข้อ ๓๗ สำนักงานประมาณจะรวบรวมรายงาน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการใช้งบประมาณรายจ่าย เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย การโอนจัดสรร หรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร พ.ศ. ๒๕๖๒ สรุปได้ดังนี้

- งบประมาณรายจ่ายที่อยู่ในข่ายต้องนำมาพิจารณาโอนงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่หน่วยรับงบประมาณไม่สามารถใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานประมาณ รวมถึงงบประมาณที่เหลือจากการใช้จ่ายหรือดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการที่ได้รับจัดสรรแล้ว แต่ไม่รวมถึงงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป

- สำนักงานประมาณจะตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ หากปรากฏว่ามีงบประมาณรายจ่ายที่ไม่สามารถใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน รวมถึงงบประมาณที่เหลือจากการใช้จ่ายหรือดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการที่ได้รับจัดสรรแล้ว จะแจ้งให้หน่วยรับงบประมาณทราบ ทั้งนี้ เมื่อหน่วยรับงบประมาณตรวจสอบข้อมูลงบประมาณดังกล่าวตรงกันกับสำนักงานประมาณแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานเป็นหนังสือต่อหน่วยงานเจ้าภาพบูรณาการภายในเวลาที่หน่วยงานเจ้าภาพบูรณาการกำหนด แต่ไม่เกิน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานประมาณ โดยหากหน่วยรับงบประมาณมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณดังกล่าวต่อไป ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นไปพร้อมกับรายงานดังกล่าว และส่งสำเนารายงานให้สำนักงานประมาณทราบ เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของหน่วยงานเจ้าภาพบูรณาการด้วย

โดยการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดไว้ในทุกขั้นตอนการขับเคลื่อนงาน

๕) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๖๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๖๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) เป็นประธานกรรมการ และมอบหมายให้กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นเจ้าภาพ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย รวมทั้งเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม ร่วมกับสำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ โดยได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ดังนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ ขอบเขตภารกิจ เป้าหมายร่วม แนวทางการดำเนินงาน ตัวชี้วัด หน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลักในแต่ละเป้าหมาย และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุม ครบถ้วน สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนเป็นสำคัญ

(๒) ประสานหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องให้จัดทำโครงการ กิจกรรม และงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องใช้ในการดำเนินการงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๓) พิจารณาโครงการ กิจกรรม และงบประมาณรายจ่ายบูรณาการที่ได้รับมอบหมาย

(๔) จัดทำข้อเสนอการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ และแสดงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณตามกรอบระยะเวลาของการดำเนินการ พร้อมจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งสำนักงบประมาณ

ทั้งนี้ ได้ให้ประธานกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ เป็นผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) บริหาร กำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง ปราศจากการทุจริต รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่ และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องตามแผนงานบูรณาการ เพื่อเกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ

(๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานในการปฏิบัติงาน เชิญหน่วยรับงบประมาณมาให้ข้อมูลประกอบการพิจารณา ชี้แจงรายละเอียดและข้อคิดเห็นได้ตามความจำเป็น

(๓) ดำเนินการอื่นตามที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย นับได้ว่าเป็นหนึ่งในกลไก และหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ที่จะทำให้การขับเคลื่อนงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

๖) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (ประกาศเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (ประกาศเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ในด้านสังคม ได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอ และครอบคลุมในแรงงานทั้งในและนอกระบบ ซึ่งมีหนึ่งในตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ สำหรับตัวชี้วัดดังกล่าว คือ มีการปรับกฎระเบียบด้านสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อจูงใจให้แรงงานนอกระบบเข้าสู่กองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มขึ้น และในด้านสาธารณสุข ได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูประบบบริการสุขภาพ ผู้สูงอายุด้านการบริหาร การรักษาพยาบาลที่บ้าน/ชุมชนและการดูแลสุขภาพตนเองในระบบสุขภาพปฐมภูมิเชิงนวัตกรรม โดยมีเป้าหมาย คือ ประเทศมีระบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุด้านการบริหาร การรักษาพยาบาลที่บ้าน/ชุมชน และการดูแลสุขภาพตนเองในระบบสุขภาพปฐมภูมิเชิงนวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ซึ่งมีสองตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข สำหรับตัวชี้วัดดังกล่าว คือ ๑) ระบบและกลไกการสร้างผู้บริบาลผู้สูงอายุที่บูรณาการความร่วมมือระดับชาติ พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน รวมถึงคู่มือ รูปแบบที่เป็นนวัตกรรมในการเร่งสร้างผู้บริบาลผู้สูงอายุทั่วประเทศ ให้มีจำนวนมากอย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพ มาตรฐานและการรับรองคุณวุฒิ เครือข่ายความร่วมมือระดับต่าง ๆ ในการสร้างผู้บริบาล การให้บริการแก่ผู้สูงอายุ และมีทะเบียนผู้สูงอายุ และระดับการพึ่งพา ทะเบียนผู้บริบาลในระดับต่าง ๆ รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ได้รับการอบรมให้มีทักษะในการเป็นผู้บริบาลผู้สูงอายุ และ ๒) ระบบและกลไกการบริหาร และรักษาพยาบาลผู้สูงอายุที่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งระบบบริการของทีมแพทย์ประจำครอบครัว ระบบสนับสนุน และร่วมดำเนินการของสถานพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและพื้นที่ รวมทั้งอาสาสมัคร และสมาชิกในครอบครัว โดยการบริหารและรักษาพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการการพึ่งพิงจนถึงระยะสุดท้ายของชีวิต

๗) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๓.๒ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ด้วยเป้าหมายคนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และครอบครัวมีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยข้อ ๕ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น ด้วยตัวชี้วัด ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีงานทำ และรายได้เหมาะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี โดยมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณข้อ ๓.๒.๕ ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนมาตรการจูงใจทางการเงินและการคลัง ให้ผู้ประกอบการมีการจ้างงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ พัฒนาระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ ตลอดจนสนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิต ระบบขนส่งสาธารณะ อาคารสถานที่ พื้นที่สาธารณะ ที่อยู่อาศัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ การเสริมสร้างพลังทางสังคม มี ๑ เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ได้แก่ ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ด้วยตัวชี้วัด สัดส่วนประชากรอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่มีการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เทียบกับจำนวนประชากรอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ทั้งหมด เท่ากับร้อยละ ๖๐ ภายในปี ๒๕๖๕ โดยมีนโยบายการจัดสรรงบประมาณข้อ ๔.๑.๕ สนับสนุนการเตรียมสังคมไทยให้พร้อมที่จะรองรับสังคมสูงวัยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถนำความรู้ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตมาถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุที่เหมาะสมตามศักยภาพ และสมรรถนะ สนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนทุกวัย พัฒนาด้านแบบเมืองเพื่อรองรับสังคมสูงวัย รวมทั้งพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกภาคส่วน และนวัตกรรมเพื่อรองรับการดำเนินชีวิตในสังคมสูงวัย

๘) หนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๒๙.๑/๖๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ระบบการติดตามและประเมินผล

สำนักงบประมาณได้วางระบบการติดตามและประเมินผล โดยข้อ ๘ การติดตามและประเมินผลระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ (๓) กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณ และหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักของแผนงานบูรณาการ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เมื่อสิ้นระยะเวลาในแต่ละไตรมาส และจัดส่งสำนักงบประมาณภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันสิ้นไตรมาส และสำนักงบประมาณจะรวบรวมรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันสิ้นไตรมาส

๙) แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดยุทธศาสตร์ซึ่งมีความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ด้วยยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, ๒๕๖๓, น. ๔๒ - ๔๔)

๕.๒ ประสิทธิภาพที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๕.๒.๑ การจัดทำแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่กระบวนการทบทวน วางแผน การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณการขับเคลื่อนงาน จนกระทั่งการติดตาม และรายงานผลต่อผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน

ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในการทบทวนการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย ผลผลิต กิจกรรม ตัวชี้วัด งบประมาณ และปัญหา/อุปสรรค จากผลการขับเคลื่อนงานในปีที่ผ่านมา ผ่านทั้งจากการจัดประชุมหารือร่วมกัน การประสานงาน รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน ผลการใช้จ่ายงบประมาณ และการติดตามและประเมินผลโดยที่ปรึกษาจากหน่วยงานภายนอก

๒) กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ

ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำคำของบประมาณตั้งแต่ต้นกระบวนการทั้งในการชี้แจงแนวทางการจัดทำคำของบประมาณให้เกิดความสอดคล้องกับกรอบการขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งหน่วยงานที่ประสงค์ร่วมแผนงานบูรณาการฯ มีพื้นที่ในการนำเสนอโครงการ และหน่วยงานมีส่วนร่วมในการพิจารณา และค้นหาแนวทางในการร่วมบูรณาการงานมากยิ่งขึ้น จนเกิดการสร้าง และผลักดันเครื่องข่ายการขับเคลื่อนงานร่วมกันจากต่างหน่วยงาน ต่างกระทรวงมากยิ่งขึ้น ด้วยการ ๑) ประชาสัมพันธ์เชิญชวนหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ๒) การจัดการประชุมต่าง ๆ ทั้งการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ๓) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่พิจารณาโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ และ ๔) การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและภายใน โดยเฉพาะหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในการร่วมกันขับเคลื่อนงานในทุกกระบวนการ

๓) กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ

ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยสภาผู้แทนราษฎร วาระ ๑ จนถึง วาระ ๓ ด้วยการ ๑) จัดการประชุมเพื่อส่งเสริม และผลักดันให้หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ ต่างร่วมกันประชุมหารือถึงแนวทางการบูรณาการในปีงบประมาณถัดไป เมื่อทราบถึงงบประมาณตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งลดลงจากงบประมาณที่เสนอไป ส่งผลให้ทุกหน่วยงานเกิดการวางแผนการขับเคลื่อนงาน ที่คาดการณ์ถึงปัญหา/อุปสรรค และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข ๒) การวิเคราะห์ และเชื่อมโยงการบูรณาการตามแผนงานบูรณาการในภาพรวม ๓) การตรวจสอบความถูกต้องรายละเอียดโครงการในทุกโครงการให้สอดคล้องตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ ๔) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่รัฐสภา สำนักงบประมาณ และหน่วยงานร่วมบูรณาการ ที่ชัดเจน ในการขับเคลื่อนงานทุกกระบวนการ

๔) กระบวนการขับเคลื่อนงาน

ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนงาน ด้วยการ ๑) ประสานงานกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้อง และเป็นไปตามที่สำนักงบประมาณกำหนด และ ๒) การประสาน รวบรวม วิเคราะห์ และ

จัดทำเล่มแผนปฏิบัติการแผนงานบูรณาการฯ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานให้กับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ

๕) กระบวนการติดตามและประเมินผล

ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามและประเมินผล ด้วยการ ๑) จัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานต่างเห็นผลการขับเคลื่อนงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการมีกระบวนการติดตามและประเมินผลผ่านการนำเสนอในที่ประชุม ๒) ประสานงานเร่งรัด/ติดตามผลการดำเนินงาน รวบรวม วิเคราะห์ และรายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการฯ ต่อรองนายกรัฐมนตรี กรรมการและเลขานุการร่วม และหน่วยงานเจ้าภาพแนวทางทุกไตรมาส ๓) สนับสนุนข้อมูลผลการดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกต่อกระบวนการติดตามประเมินผลจากที่ปรึกษาของหน่วยงานภายนอก ๔) ร่วมลงพื้นที่ประกอบการติดตามและประเมินผล และ ๕) จัดประชุมพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ

๕.๒.๒ การติดตามผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (กลุ่มวัยผู้สูงอายุ) จากหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ ด้วยการ ๑) จัดทำหนังสือ ประสานงาน และติดตามเร่งรัดผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด ๒) รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการดำเนินงานส่งต่อสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ ๓) จัดประชุมพิจารณาตัวชี้วัดกลุ่มวัยผู้สูงอายুর่วมกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ เพื่อเสนอต่อสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพหลักต่อไป

๖. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๖.๑ สรุปสาระสำคัญ

กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยกองยุทธศาสตร์และแผนงาน ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งภารกิจหลักที่สำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมถึงการพัฒนารูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมและตอบสนอง และเท่าทันต่อสภาพการณ์ทางสังคม การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก โดยมีหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ ที่ต่างกระทรวง และต่างกรมต่างร่วมกันขับเคลื่อนงาน โดยอาศัยความเชี่ยวชาญ และความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน มาร่วมบูรณาการงานกัน แบ่งปันทรัพยากรที่ตนมีอยู่มาขับเคลื่อนงาน เพื่อให้ตอบโจทย์ และความต้องการของประชาชนอย่างสูงสุด

โดยตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๖๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑ กรมกิจการผู้สูงอายุเป็นเจ้าภาพแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ จะกำหนดขึ้นในแต่ละปีงบประมาณ) พร้อมทั้งเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม ร่วมกับสำนัก

งบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งการจัดทำงบประมาณบูรณาการฯ มีหน่วยงานร่วมบูรณาการ จำนวน ๖ กระทรวง ได้แก่ ๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ๒) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๓) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ๔) กระทรวงสาธารณสุข ๕) กระทรวงแรงงาน และ ๖) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ภายใต้กระทรวงข้างต้น จำนวน ๑๔ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) กรมประชาสัมพันธ์ ๒) กรมกิจการผู้สูงอายุ ๓) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ๔) กรมการจัดหางาน ๕) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ๖) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ๗) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๘) กรมการแพทย์ ๙) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ๑๐) กรมอนามัย ๑๑) สถาบันวิทยาลัยชุมชน ๑๒) ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ ๑๓) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และ ๑๔) มหาวิทยาลัยมหิดล งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๙๒๔,๓๑๔,๗๐๐ บาท (เก้าร้อยยี่สิบสี่ล้านสามแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเจ็ดร้อยบาทถ้วน) พร้อมด้วย ๒ หน่วยงานในการกิจสนับสนุนแผนงานบูรณาการฯ ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ และกองทุนผู้สูงอายุ ในขณะที่ประเทศไทยกำลังจะกลายเป็น “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” โดยข้อมูลจำนวนประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่า ผู้สูงอายุในไทย มีจำนวน ๑๒.๕ ล้านคน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๖๖.๗ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของประชากรทั้งหมด และในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า อัตราเพิ่มประชากรของประเทศไทยจะลดต่ำลงจนถึงขั้นติดลบ แต่ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ยังคงแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมาก ทั้งทางสุขภาพ อนามัย เศรษฐกิจ และสังคม (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, ๒๕๖๕, น. ๖) อีกทั้งในขณะที่แผนงานบูรณาการฯ โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนพยายามผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วม และร่วมขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการฯ ในมิติตามความเชี่ยวชาญของหน่วยงานนั้นๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะมาเติมเต็มกรอบการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ให้สามารถตอบโจทย์และครอบคลุมตามความต้องการของประชาชนให้ได้มากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกหน่วยงานตามมิติการขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการฯ ได้ดังนี้

๑) ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรก่อนวัยสูงวัย ซึ่งมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีและนวัตกรรม แต่มีหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการฯ เพียง ๖ หน่วยงาน ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ กรมกิจการผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยมหิดล กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการแพทย์ และกรมอนามัย พร้อมทั้งมีกองทุนการออมแห่งชาติเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๒) ด้านการเสริมสร้างทักษะอาชีพให้กับผู้สูงอายุ มีหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการฯ เพียง ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สถาบันวิทยาลัยชุมชน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

๓) ด้านการพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ มีหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการฯ เพียง ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

๔) ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก มีหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการเพียง ๒ หน่วยงาน ได้แก่ กรมกิจการผู้สูงอายุ และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

๕) ด้านการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพและนวัตกรรม มีเพียง ๖ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล

จากการจำแนกหน่วยงานตามมิติการขับเคลื่อนงานตามแผนงานบูรณาการฯ ข้างต้น ทำให้ทราบว่า แผนงานบูรณาการฯ ยังมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมเติมเต็ม และร่วมขับเคลื่อนงานร่วมกันอีกมาก เพราะการที่จะให้แผนงานบูรณาการฯ บรรลุผลสัมฤทธิ์ และส่งผลให้ประชาชนเกิดการเตรียมความพร้อม และเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ต้องอาศัยจากหลายภาคส่วนร่วมมือกัน อาทิเช่น ๑) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เข้ามาผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการกำหนดนโยบายสุขภาพ เพื่อมุ่งสู่การสานพลังทุกหน่วยงานให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงจนถึงวัยผู้สูงอายุ หรือเกิดโรคให้น้อยที่สุด สอดรับกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เข้ามาผลักดันการใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทยกับผู้สูงอายุอย่างถูกวิธี ๓) กรมสุขภาพจิต เข้ามาดูแลสุขภาพสุขภาพของผู้สูงอายุ และ ๔) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เข้ามาผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการดำเนินการครอบคลุมครบทุกมิติมากยิ่งขึ้น เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยที่ทุกหน่วยงานดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอนตั้งแต่ ๑) กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน ๒) กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ๓) กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ๔) กระบวนการขับเคลื่อนงาน และ ๕) กระบวนการติดตามและประเมินผล ด้วยการร่วมกำหนดเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ การคำนึงถึงประชากรก่อนวัยสูงอายุ และวัยผู้สูงอายุ ให้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติ และเชื่อมโยงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจุลภาค มัชฌิมภาค และมหภาค ในการกำหนดเป็นห่วงโซ่คุณค่าแผนงานบูรณาการของแต่ละหน่วยงานอย่างหลากหลาย และเชื่อมโยงเป็นแผนงานบูรณาการที่มีการกำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดร่วมกัน จนเกิดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ที่มากขึ้น ตั้งแต่เจ้าภาพหลัก เจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ จะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ เกิดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างกระทรวง ต่างหน่วยงานมากขึ้น ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนอย่างครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น มุ่งสู่ประชาชนเกิดการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยทุกมิติ และเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีกระบวนการขับเคลื่อนงานจำนวน ๕ กระบวนการ ตามแผนภาพที่ ๑ ดังนี้

กระบวนการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๑. กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน

- ๑.๑ ศึกษา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๑) แผนระดับชาติทั้ง
 ๒) ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ๓) สถานการณ์ และสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการกำหนด
 แนวทางการขับเคลื่อน
 ๑.๒ จัดทำข้อมูล และรายงานผลการขับเคลื่อนงาน ตามข้อสังเกตรวมวิชาการ สม่าผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการวิชาการ
 ส่งต่อสำนักงาน
 ๑.๓ จัดประชุมทบทวน และหารือกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานกับหน่วยงาน ๓ ภาคส่วน ได้แก่ ๑) หน่วยงานกลางร่วม
 ๒) หน่วยงานเจ้าภาพหลัก โดยกรกิจการผู้สูงอายุ และ ๓) หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง
 ๑.๔ จัดประชุมหารือกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานกับหน่วยงาน ๔ ภาคส่วน ได้แก่ ๑) หน่วยงานกลางร่วม ๒) หน่วยงาน
 ๓) หน่วยงานเจ้าภาพหลัก และ ๔) หน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กระทรวงที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น
 ๑.๕ จัดทำสรุปผลและยึดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานบนแผนภาพ ๖

๕. กระบวนการติดตามและประเมินผล

- ๕.๑ จัดทำหนังสือ ประสานงาน แจ้งข้อ มูลคดีตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการ รายไตรมาส จากหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ เพื่อรายงานต่อรองนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี และที่ปรึกษาอำนวยการสถาบันการศึกษาในการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งได้จัดทำเป็นเล่มรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาสส่งเข้าเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ
- ๕.๒ จัดทำชุดติดตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการ
- ๕.๓ ร่วมใช้ข้อมูล และงานที่เกี่วกันติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการ
- ๕.๔ ประสานงานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ จัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ (ยกเว้นชุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งรวบรวม ตรวจสอบ และส่งส่งเข้างานประมวลความก้าวหน้า
- ๕.๕ จัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และเข้าร่วมการประเมินการพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ (ยกเว้นชุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ จึงได้จัดทำงบประมาณ
- ๕.๖ จัดประชุมพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ (ยกเว้นชุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยงานบูรณาการ
- ๕.๗ จัดทำหนังสือ พร้อมรายละเอียดข้อมูลตามผลการพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ (ยกเว้นชุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ เสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งส่งเข้ากรมประมวลความก้าวหน้า
- ๕.๘ พบปะหน่วยงานแผนงานบูรณาการฯ ร่วมใช้ข้อมูลประกอบการศึกษา และรวมกันประชุมติดตามการรับฟังข้อคิดเห็นการดำเนินการ และรับฟังข้อสรุปจากเวทีติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการ

๔. กระบวนการขับเคลื่อนงาน

- ๔.๑ สถานการณ์ของระบบงานบูรณาการฯ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อรวม
ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การฯ ให้ความเห็นชอบ และส่งคืนงบประมาณพิจารณาอนุมัติและจัดสรรงบประมาณ
๔.๒ ปรับปรุงแผนภาพความสัมพันธ์ของแผนงานบูรณาการฯ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
๔.๓ จัดทำแผนแผนปฏิบัติการและการแผนงานบูรณาการฯ

๒. กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ

- ๒.๑ ประชุมสัมพันธย์ เชิญตัวแทนหน่วยงานร่วมประชุมรับฟังกรอบแนวทาง การขับเคลื่อนงาน และส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการ
- ๒.๒ จัดประชุมเตรียมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงานโครงการร่วมแผนงานบูรณาการ ร่วมกับเจ้าภาพแนวทาง
- ๒.๓ พิจารณาโครงการที่หน่วยงานส่งมาเบื้องต้น โดยกรมกิจการผู้สูงอายุและเจ้าภาพแนวทาง
- ๒.๔ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงานโครงการร่วมแผนงานบูรณาการ
- ๒.๕ หน่วยงานที่โครงการผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานเจ้าภาพแนวทางให้สนับสนุน ดำเนินการปรับปรุงโครงการ
- ๒.๖ หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางส่งผลการพิจารณาในแต่ละแนวทาง
- ๒.๗ จัดประชุมสรุปข้อเสนอโครงการร่วมแผนงานบูรณาการ
- ๒.๘ จัดประชุมคณะกรรมการคัดเลือกโครงการที่จะงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔๑
- ๒.๙ สนับสนุนเสนอโครงการร่วมแผนงานบูรณาการ ต่อคณะอนุกรรมาธิการ ต่อคณะอนุกรรมาธิการที่พิจารณาให้ความเห็นชอบ
- ๒.๑๐ ประสานงานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ ให้โครงการและเจตจำนงแสดงงบประมาณไปบรรจุใน E-Budgeting และจัดทำหนังสือส่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ

- ๓.๑. ประธานหน่วยงานเจ้าภาพพบหัวหน้าหน่วยงาน/โครงการในแต่ละแนวทาง
ต่อสำนักงานประมาณ
- ๓.๒. ประธานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ จัดทำข้อมูลต่าง ๆ ที่สำนักงานประมาณขอข้อมูล
- ๓.๓. ตรวจสอบความถูกต้องของโครงการ งบประมาณ ตัวชี้วัดโครงการ ที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานประมาณ และผ่าน
การเห็นชอบตามมติคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้วในขั้นต้น
- ๓.๔. จัดประชุมทบทวนตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการฯ ร่วมกับเจ้าภาพแนวทาง
- ๓.๕. จัดประชุมเพื่อเตรียมข้อมูลประกอบการชี้แจงงบประมาณแผนงานบูรณาการฯ ต่อคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๖. ประธาน วรรณพงษ์สุริยละเอียดโครงการจากหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ให้สอดคล้องตามร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ๓.๗. ประธานเจ้าหน้าที่รัฐสภา และสำนักงานประมาณ เกี่ยวกับรายละเอียดการชี้แจงงบประมาณต่อคณะกรรมการฯ
ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน
- ๓.๘. ประธานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ วรรณพงษ์สุริยละเอียดโครงการฯ และพิจารณาการชี้แจงงบประมาณต่อ
ชุดคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๙. จัดทำสรุปงบประมาณที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ การขึ้นต้น ส่งต่อเลขานุการในคณะอนุกรรมการฯ
หน่วยงานร่วมแผนงานฯ ที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๑๐. ประธานหน่วยงานฯ ที่เกี่ยวข้องในการรวมรวมข้อมูล และจัดอภิปรายที่วัดว่าจะถูกต้องหรือไม่ ในการชี้แจงงบประมาณ
ต่อชุดคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง การฯ ๒ - ๓ ส่งต่อสำนักงานประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณต่อไป

โดยมีรายละเอียดกระบวนการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ดังนี้

๖.๒.๑ กระบวนการทบทวน และวางแผนกรอบการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำคำของบประมาณแผนงานบูรณาการฯ โดยส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในการทบทวนการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย ผลผลิต กิจกรรม ตัวชี้วัดงบประมาณ และปัญหา/อุปสรรค จากผลการขับเคลื่อนงานในปีที่ผ่านมา ผ่านทั้งจากการจัดประชุมหารือร่วมกัน การประสานงาน รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน ผลการใช้จ่ายงบประมาณ และการติดตามและประเมินผลโดยที่ปรึกษาจากหน่วยงานภายนอก ส่งผลให้การกำหนดกรอบการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในปีงบประมาณถัดไปมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สามารถวัดผล และเห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ เพิ่มมากขึ้น เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงาน ร่วมกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ทั้งการบูรณาการด้านนโยบาย บูรณาการระดับกระทรวง/หน่วยงาน บูรณาการระดับพื้นที่ ที่มีความสอดคล้องกับแผนระดับชาติ ในทุกระดับ นอกจากนี้แล้วยังครอบคลุมการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย งานด้านผู้สูงอายุที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนที่ครอบคลุมมากขึ้น เท้าทันตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และสถานการณ์ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

๖.๒.๑.๑ ศึกษา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๖๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑ ระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ และงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง (ประกาศเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๖๔ นโยบายรัฐบาล ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ ทั้งจากเจ้าภาพหลักโดยกรมกิจการผู้สูงอายุ และเจ้าภาพแนวทางจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยที่ปรึกษาภายนอกในการขับเคลื่อนโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ รวมไปถึงสถานการณ์ และสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใน ๕ มิติ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านสุขภาพ มิติด้านสภาพแวดล้อม และมิติด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ ทั้งผลสัมฤทธิ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน หน่วยงานหลักที่สำคัญในการร่วมแผนงานบูรณาการฯ ตลอดจนตัวชี้วัดในทุกระดับ (ตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ ตัวชี้วัดระดับเป้าหมาย ตัวชี้วัดระดับแนวทาง และตัวชี้วัดระดับโครงการ) ที่จะต้องเชื่อมโยง และเชื่อมโยงกับแผนระดับ ๑ ระดับ ๒ และระดับ ๓ ของประเทศ อย่างเป็นระบบ (แผนระดับ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับ ๒ คือ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และแผนระดับ ๓ คือ แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ) จนได้ร่างแผนภาพความเชื่อมโยงแผนงานบูรณาการฯ แผนการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ (Timeline) และรายละเอียดประกอบการขับเคลื่อนงานในเบื้องต้น

๖.๒.๑.๒ จัดทำข้อมูล และรายงานผลการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ วุฒิสภา ส่งต่อสำนักงบประมาณ

๖.๒.๑.๓ จัดประชุมทบทวน และหารือกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยหารือร่วมกันใน ๓ ภาคส่วน ได้แก่ ๑) หน่วยงานเลขานุการร่วมในคณะกรรมการข้างต้น ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ๒) หน่วยงานเจ้าภาพหลัก โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ และ ๓) หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการแพทย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นกลยุทธ์ส่วนหนึ่งในการผลักดัน และสร้างความร่วมมือที่หนักแน่นร่วมกันระหว่างเจ้าภาพหลักโดยกรมกิจการผู้สูงอายุ เลขานุการร่วม และเจ้าภาพแนวทาง เพื่อร่วมกันทบทวน และหารือกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ตั้งแต่ความสอดคล้องระหว่างแผนระดับ ๑ - ๓ กับแผนงานบูรณาการฯ วัตถุประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ตัวชี้วัด หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ห่วงโซ่คุณค่าในการบูรณาการระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ แผนการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ (Timeline) เพื่อประกอบการยกร่างกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ

๖.๒.๑.๔ จัดประชุมหารือกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยร่วมหารือร่วมกันใน ๔ ภาคส่วน ได้แก่ ๑) หน่วยงานเลขานุการร่วมในคณะกรรมการข้างต้น ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ๒) หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ ๓) หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการแพทย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และ ๔) หน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กระทรวงที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น ในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับการบรรจุอยู่ในเอกสารวิชาการ และได้รับงบประมาณจากแผนงานบูรณาการฯ เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง เป็นต้น

๖.๒.๑.๕ จัดทำสรุปรายละเอียดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ตามมติที่ประชุมข้างต้นเห็นชอบ ได้แก่

๑) แผนภาพความเชื่อมโยงแผนงานบูรณาการฯ

๒) รายละเอียดประเด็นการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าของแต่ละแนวทาง (ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ)

๓) Template ตัวชี้วัด ด้วยการกำหนดนิยาม ที่มา และแนวทางการวัดผล ตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการฯ ในทุกระดับ ตั้งแต่ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ ตัวชี้วัดเป้าหมาย และตัวชี้วัดแนวทาง

๔) หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ

๕) กำหนดแผนการจัดทำคำของบประมาณ (Timeline) ตั้งแต่กระบวนการ ทบทวน/วางแผน จนกระทั่งกระบวนการจัดทำคำของบประมาณ เพื่อให้การจัดทำคำของบประมาณ ครอบคลุมการขับเคลื่อนงานในทุกมิติ และทันต่อห้วงเวลาที่สำนักงานกำหนด

๖) ภารกิจ และหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงาน ที่ประสงค์จะส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ

๗) รายละเอียด และช่องทางการติดต่อของเจ้าภาพหลัก และหน่วยงานเจ้าภาพ แนวทางแต่ละแนวทาง

๖.๒.๒ กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ โดยส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงาน ร่วมแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ คำของบประมาณตั้งแต่ต้นกระบวนการ ทั้งในการชี้แจงแนวทางการจัดทำคำของบประมาณให้เกิด ความสอดคล้องกับกรอบการขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งหน่วยงานที่ประสงค์ ร่วมแผนงานบูรณาการฯ มีพื้นที่ในการนำเสนอโครงการ และหน่วยงานมีส่วนร่วมในการพิจารณา และค้นหาแนวทางในการร่วมบูรณาการงานมากยิ่งขึ้น จนเกิดการสร้าง และผลึกกำลังเครือข่าย การขับเคลื่อนงานร่วมกันจากต่างหน่วยงาน ต่างกระทรวงมากยิ่งขึ้น ด้วยการ ๑) ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ๒) การจัดการประชุมต่าง ๆ ทั้งการจัดประชุม เชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ จัดประชุมคณะกรรมการการจัดทำงบประมาณรายจ่าย บูรณาการฯ ๓) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่พิจารณาโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ และ ๔) การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและภายใน โดยเฉพาะหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในการร่วมกันขับเคลื่อนงานในทุกกระบวนการ ส่งผลให้โครงการที่หน่วยงานเสนอร่วมแผนงาน บูรณาการฯ เกิดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างกระทรวงมากขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมระหว่าง หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนเพิ่มมากขึ้น โดยมี รายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

๖.๒.๒.๑ ประชาสัมพันธ์ และจัดทำหนังสือเชิญชวนหน่วยงานร่วมการประชุมรับฟัง กรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ และส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ ให้กับ กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะเจ้าภาพหลัก ผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form)

๖.๒.๒.๒ จัดประชุมเตรียมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ ร่วมแผนงานบูรณาการฯ จำนวนอย่างน้อย ๒ ครั้ง โดยหน่วยงานเจ้าภาพแนวทางร่วมหารือ ในประเด็นภารกิจ หน้าที่ และแนวทางการพิจารณาแผนงาน/โครงการที่แต่ละหน่วยงานส่งมา ที่จะพิจารณาแยกแต่ละห้องย่อยในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ ร่วมแผนงานบูรณาการฯ

๖.๒.๒.๓ พิจารณาโครงการที่หน่วยงานส่งมา โดยกรมกิจการผู้สูงอายุดำเนินการ รวบรวม ประมวล และจำแนกแต่ละแนวทางพร้อมส่งโครงการให้หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางแต่ละ แนวทางพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ข้อ ๔.๒.๑.๕) โดยหน่วยงานเจ้าภาพในแต่ละแนวทาง

จะต้องพิจารณาขั้นต้น ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ

๖.๒.๒.๔ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ โดยเชิญทุกส่วนราชการที่ส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ ร่วมการประชุม และนำเสนอโครงการของตนเอง พร้อมทั้งหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และ/หรือพร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละแนวทาง ร่วมพิจารณาโครงการ ชี้แจงผลการพิจารณา และประเด็นการปรับปรุงโครงการที่นำเสนอต่อไป

๖.๒.๒.๕ หน่วยงานที่โครงการผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ในขั้นต้น ดำเนินการปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องตามที่หน่วยงานเจ้าภาพแจ้ง และส่งกลับมาให้ยังเจ้าภาพแนวทาง เพื่อพิจารณา และแจ้งผลการพิจารณาอีกครั้ง

๖.๒.๒.๖ หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางสรุปผลการพิจารณาในแต่ละแนวทาง พร้อมรายละเอียดโครงการที่ผ่านการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ส่งให้กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะเจ้าภาพหลัก

๖.๒.๒.๗ จัดประชุมสรุปข้อเสนอโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ โดยหน่วยงานเจ้าภาพแนวทางนำเสนอรายละเอียดโครงการของหน่วยงานที่ผ่านการพิจารณา และให้ที่ประชุมร่วมพิจารณาในกรณีที่บางโครงการไม่สามารถตัดสินใจได้ จนได้ข้อสรุปข้อเสนอโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ เพื่อเสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๖.๒.๒.๘ จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะที่ ๔.๑ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) ซึ่งได้รับมอบหมายในการกำกับดูแลแผนงานบูรณาการฯ เป็นประธานการประชุม โดยมีคณะกรรมการหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง พร้อมด้วยหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ที่ผ่านการพิจารณา ร่วมการประชุม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ และข้อเสนองบประมาณแผนงานบูรณาการฯ ก่อนส่งสำนักงบประมาณตามกำหนด

๖.๒.๒.๙ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานงานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และจัดทำรายละเอียดข้อเสนองบประมาณแผนงานบูรณาการฯ ตามแบบฟอร์มที่สำนักงบประมาณกำหนด เสนอต่อรองนายกรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบอีกครั้ง จากมติที่ประชุมตามข้อ ๔.๒.๒.๘ เป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนส่งสำนักงบประมาณตามกำหนด

๖.๒.๒.๑๐ เมื่อรองนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามข้อ ๔.๒.๒.๙ เรียบร้อยแล้ว กรมกิจการผู้สูงอายุ ดำเนินการดังนี้

๑) ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ให้กรอรายละเอียดข้อเสนองบประมาณในระบบ E-Budgeting พร้อม sing off ในระบบ ตามระยะเวลาที่สำนักงบประมาณกำหนด

๒) จัดทำหนังสือส่งสำนักงบประมาณ ตามระยะเวลาที่สำนักงบประมาณกำหนด เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามกระบวนการ และขั้นตอนวิธีการงบประมาณต่อไป

๖.๒.๓ กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ โดยส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ โดยสภาผู้แทนราษฎร วาระ ๑ จนถึง วาระ ๓ ด้วยการ ๑) จัดการประชุมเพื่อส่งเสริม และผลักดันให้หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ต่างร่วมกันประชุมหารือถึงแนวทางบูรณาการในปีงบประมาณถัดไป เมื่อทราบถึงงบประมาณตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งลดลงจาก

งบประมาณที่เสนอไป ส่งผลให้ทุกหน่วยงานเกิดการวางแผนการขับเคลื่อนงาน ที่คาดการณ์ถึง ปัญหา/อุปสรรค และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข ๒) การวิเคราะห์ และเชื่อมโยงการบูรณาการตาม แผนงานบูรณาการในภาพรวม ๓) การตรวจสอบความถูกต้องรายละเอียดโครงการในทุกโครงการ ให้สอดคล้องตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ ๔) การประสานงานกับ เจ้าหน้าที่รัฐสภา สำนักงบประมาณ และหน่วยงานร่วมบูรณาการ ที่ชัดเจน ในการขับเคลื่อนงาน ทุกกระบวนการ ส่งผลให้เมื่อได้รับงบประมาณมาแล้วหน่วยงานสามารถดำเนินการได้บรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากการวางแผนการขับเคลื่อนงานที่มีประสิทธิภาพ เท่าทัน กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

๖.๒.๓.๑ กรมกิจการผู้สูงอายุ ประสานหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ในการจัดทำ เอกสารข้อมูลประกอบการนำเสนอ และชี้แจงข้อเสนองบประมาณตามที่ส่งข้อเสนองบประมาณ (๔.๒.๒.๑๐) ต่อสำนักงบประมาณ ภายหลังจากส่งข้อเสนอขึ้นต้น โดยเจ้าภาพแนวทางจะเป็นผู้แทน หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในแต่ละแนวทางชี้แจงโครงการ รวมไปถึงเหตุผล/ความจำเป็น ในการร่วมแผนงาน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่สำคัญ ในการประกอบการพิจารณางบประมาณ ของสำนักงบประมาณต่อไป

๖.๒.๓.๒ กรมกิจการผู้สูงอายุ ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในการ รวบรวม และจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ที่สำนักงบประมาณประสานขอข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจของ สำนักงบประมาณ ได้แก่ ชุดข้อมูลประเด็นคำถาม - คำตอบ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และคาดว่าจะถูกซักถาม

๖.๒.๓.๓ สำนักงบประมาณประสานแจ้งงบประมาณ ตัวชี้วัด และหน่วยงานร่วม แผนงานบูรณาการที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงบประมาณ และผ่านการเห็นชอบตาม มติคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้วในขั้นต้น แก่กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุดำเนินการ ประสานงาน ตรวจสอบ ความถูกต้อง ด้านโครงการ งบประมาณ และตัวชี้วัดแต่ละโครงการ ร่วมกับ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ

๖.๒.๓.๔ จัดประชุมทบทวนตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการฯ ร่วมกับเจ้าภาพแนวทาง เพื่อพิจารณาตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ ตัวชี้วัดเป้าหมาย และตัวชี้วัดแนวทาง ให้สอดคล้องกับโครงการ และ งบประมาณที่ได้รับการพิจารณาจากสำนักงบประมาณ และมติคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งส่งผลการ ทบทวนตัวชี้วัดต่อสำนักงบประมาณ ได้แก่

- ๑) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ๒) แผนภาพความเชื่อมโยงแผนงานบูรณาการฯ
- ๓) Template ตัวชี้วัดทุกระดับของแผนงานบูรณาการ
- ๔) การบูรณาการในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๖.๒.๓.๕ จัดประชุมเพื่อเตรียมข้อมูลประกอบการชี้แจงงบประมาณแผนงาน บูรณาการฯ ต่อคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการประชุมเพื่อหารือแนวทางการบูรณาการ ในแต่ละแนวทาง ซึ่งกรมกิจการผู้สูงอายุเป็นเจ้าภาพหลัก และเจ้าภาพแนวทางใน ๒ แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ ๑ สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย และแนวทางที่ ๓ พัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคม และปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก โดยจัดการประชุม ๓ ครั้ง ได้แก่

๑) จัดประชุมหารือแนวทางการบูรณาการ (ร่าง) แผนงานบูรณาการฯ แนวทางที่ ๑ โดยมีกรมกิจการผู้สูงอายุ ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะเจ้าภาพแนวทาง พร้อมด้วยหน่วยงานร่วมบูรณาการในแนวทางที่ ๑ ร่วมการประชุมเพื่อหารือแนวทางการบูรณาการ

๒) จัดประชุมหารือแนวทางการบูรณาการ (ร่าง) แผนงานบูรณาการฯ แนวทางที่ ๓ โดยมีกรมกิจการผู้สูงอายุ ในฐานะเจ้าภาพแนวทาง พร้อมด้วยหน่วยงานร่วมบูรณาการในแนวทางที่ ๓ ร่วมการประชุมเพื่อหารือแนวทางการบูรณาการ

๖.๒.๓.๖ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูล ที่หน่วยงานได้ปรับปรุงข้อมูลรายละเอียดโครงการ ให้สอดคล้องตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี

๖.๒.๓.๗ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานเจ้าหน้าที่รัฐสภา และสำนักงบประมาณ เกี่ยวกับรายละเอียดการชี้แจงงบประมาณต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เช่น วัน/เวลา/ สถานที่ เอกสารและจำนวนของเอกสารที่ต้องใช้ประกอบทั้งหมด ผู้แทนหน่วยงานในการชี้แจง การลงทะเบียน ฟังที่นั่ง การบริการอาหาร จุดบริการเครื่องถ่ายเอกสาร/ปริ้นเตอร์/อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๖.๒.๓.๘ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสาร และเข้าร่วมการชี้แจงงบประมาณต่อทุกคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง วาระ ๑ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้แก่ ๑) คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สภาผู้แทนราษฎร ๒) คณะอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๑ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สภาผู้แทนราษฎร ๓) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี วุฒิสภา และ ๔) คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาคความเชื่อมโยงงบประมาณกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี วุฒิสภา

๖.๒.๓.๙ กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำสรุปงบประมาณที่ผ่านการพิจารณาจาก คณะกรรมการข้างต้น ส่งต่อเลขานุการในคณะอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๑ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สภาผู้แทนราษฎร หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ และผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง

๖.๒.๓.๑๐ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารที่คาดว่าจะถูกซักถาม ในการชี้แจงงบประมาณต่อทุกคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง วาระ ๒ - ๓ ส่งต่อสำนักงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณต่อไป

๖.๒.๔ กระบวนการขับเคลื่อนงาน โดยส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนงาน ด้วยการ ๑) ประสานงานกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้ถูกต้อง และเป็นไปตามที่สำนักงบประมาณกำหนด และ ๒) การประสาน รวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำเล่มแผนปฏิบัติราชการแผนงานบูรณาการฯ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานให้กับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ตลอดจนส่งเสริม และผลักดันให้หน่วยงานมีการทบทวนแนวทางการบูรณาการ ด้วยการกำหนดพื้นที่นำร่อง และประเด็นในการบูรณาการของแต่ละแนวทาง ส่งผลให้เกิดแนวทางการบูรณาการในแต่ละแนวทางในมิติเชิงพื้นที่ และประเด็นเพิ่มมากขึ้น และตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนเพิ่มมากขึ้น โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

๖.๒.๔.๑ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ (สงป. ๓๐๑ และ สงป. ๓๐๒) ตามงบประมาณ และเป้าหมายที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย โดยกรอกข้อมูลในระบบ BB EvMIS ของสำนักงานงบประมาณ เพื่อกรมกิจการผู้สูงอายุจะประมวลผลในภาพรวมของแผนงานบูรณาการฯ จัดทำหนังสือเสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งสำนักงานงบประมาณพิจารณาอนุมัติและจัดสรรงบประมาณต่อไป โดยแผนปฏิบัติการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในแต่ละปีงบประมาณ

๖.๒.๔.๒ กรมกิจการผู้สูงอายุปรับปรุงแผนภาพความเชื่อมโยงแผนงานบูรณาการฯ Template ตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการฯ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

๖.๒.๔.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำเล่มแผนปฏิบัติการแผนงานบูรณาการฯ ประจำปีส่งต่อเลขาธิการร่วม ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พร้อมด้วยหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ทุกหน่วยงาน และที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษาสำหรับการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ และนำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยข้อมูลในเล่มแผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วย

- ๑) แผนภาพความเชื่อมโยงแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย
- ๒) สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
- ๓) พระราชบัญญัติงบประมาณ
- ๔) แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ ที่ได้รับการอนุมัติจากสำนักงานงบประมาณแล้ว
- ๕) สรุปภาพรวมโครงการตามแผนงานบูรณาการฯ (One Page) จำแนกเป็นแต่ละเป้าหมาย และแต่ละแนวทาง
- ๖) รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม แผนงานบูรณาการฯ จำแนกเป็นแต่ละเป้าหมาย และแต่ละแนวทาง
- ๗) แบบรายงานผลการดำเนินงานแผนบูรณาการ
- ๘) ระบบการติดตามและประเมินผล โดยสำนักงานงบประมาณ
- ๙) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ
- ๑๐) มาตรการการคลังด้านการใช้จ่ายภาครัฐ

๖.๒.๕ กระบวนการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ โดยส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามและประเมินผล ด้วยการ ๑) จัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานต่างเห็นผลการขับเคลื่อนงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการมีกระบวนการติดตามและประเมินผลผ่านการนำเสนอในที่ประชุม ๒) ประสานงาน เร่งรัด/ติดตามผลการดำเนินงาน รวบรวม วิเคราะห์ และรายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการฯ ต่อรองนายกรัฐมนตรี กรรมการและ

เลขานุการร่วม และหน่วยงานเจ้าภาพแนวทางทุกไตรมาส ๓) สนับสนุนข้อมูลผลการดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกต่อการติดตามประเมินผลจากที่ปรึกษาของหน่วยงานภายนอก ๔) ร่วมลงพื้นที่ประกอบการติดตามและประเมินผล และ ๕) จัดประชุมพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ ส่งผลให้ทราบถึงภาพรวมการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุในระดับประเทศ ทราบผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งสามารถนำมาประกอบการวางแผนและกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงานในปีงบประมาณถัดไปให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และวางแผนการกำหนดหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ มากขึ้น โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

๖.๒.๕.๑ กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือ ประสานงาน เร่งรัด และติดตามผลการดำเนินงาน และสรุปข้อมูลในการติดตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการฯ รายไตรมาสจากหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ เพื่อรายงานต่อรองนายกรัฐมนตรี เลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เจ้าภาพแนวทาง ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการแพทย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษาในการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งได้จัดทำเป็นเล่มรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาสนำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ

๖.๒.๕.๒ จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการฯ ไตรมาสที่ ๑ - ๒ โดยให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ พร้อมเจ้าภาพแนวทาง นำเสนอผลการขับเคลื่อนงาน ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนงาน พร้อมทั้งแบ่งปันข้อมูลหรือองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนงานต่อไป

๖.๒.๕.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการฯ ร่วมให้ข้อมูลและลงพื้นที่การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ ของที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษาในการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ

๖.๒.๕.๔ กรมกิจการผู้สูงอายุประสานงานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ จัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ (ยกเว้นงบอุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยรับงบประมาณแผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งรวบรวม ตรวจสอบ และประสานงานกับสำนักงานงบประมาณ ในช่วงหลังไตรมาสที่ ๑ - ๒

๖.๒.๕.๕ กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และเข้าร่วมการประชุมการพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ (ยกเว้นงบอุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยรับงบประมาณแผนงานบูรณาการฯ ซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักงานงบประมาณ เพื่อได้ข้อสรุปตัวเลขงบประมาณที่ตรงกันสำหรับการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

๖.๒.๕.๖ จัดประชุมพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ (ยกเว้นงบอุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยรับงบประมาณแผนงานบูรณาการฯ โดยมีหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ที่มีงบประมาณเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาการโอน เข้าร่วมการประชุม

๖.๒.๕.๗ จัดทำหนังสือ พร้อมรายละเอียดข้อมูลรายงานผลการพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการฯ (ยกเว้นงบอุดหนุนทั่วไป) ระหว่างหน่วยรับงบประมาณแผนงานบูรณาการฯ เสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งสำนักงานงบประมาณตามกำหนด

๖.๒.๕.๘ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ร่วมให้ข้อมูลประกอบการศึกษา และร่วมการประชุมตั้งแต่กระบวนการรับฟังข้อคิดเห็น การดำเนินการ และรับฟังข้อสรุปจากการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการ ของปรีชาจากสถาบันการศึกษาในการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ

๖.๓ เป้าหมายของงาน

๖.๓.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ มีหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๖.๓.๒ ภาพรวมแนวทางภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ มีการผลักดัน และขับเคลื่อนงานบูรณาการภายใต้แนวทางเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๗.๑ **เชิงปริมาณ** : แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ มีหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

๗.๑.๑ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๖ กระทรวง (๑๔ หน่วยงาน) ซึ่งมีหน่วยงานเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ได้แก่

๑) สถาบันวิทยาลัยชุมชน ร่วมบูรณาการเพื่อการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

๒) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ร่วมบูรณาการเพื่อขยายผลการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

๓) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ร่วมบูรณาการเพื่อเตรียมผู้สูงวัยกลับสู่วัยทำงาน และสร้างผู้สูงวัยและผู้ด้อยโอกาสเป็นกำลังคนดิจิทัลสู่กับไซเบอร์

๗.๑.๒ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ปี ๒๕๖๕ มีจำนวน ๖ กระทรวง (๑๗ หน่วยงาน) ซึ่งมีหน่วยงานเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ได้แก่

๑) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ร่วมบูรณาการเพื่อสานพลัง สนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานวิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนสังคมสูงวัย ด้วยการพัฒนาต้นแบบในการขับเคลื่อนนโยบายรองรับสังคมสูงวัยโดยใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานผ่านเครื่องมือหรือกลไกภายใต้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ การพัฒนาโปรแกรมนักสานพลังรองรับสังคมสูงวัย เพื่อพัฒนาแกนนำพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร่วมบูรณาการเพื่อถ่ายทอดโปรแกรมผู้สูงอายุสดใส่ทางไกลสมองเชื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสานสำหรับแพทย์แผนไทยผ่านกลไกอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

๓) กรมสุขภาพจิต ร่วมบูรณาการเพื่อขยายการสร้างความรู้ การสร้างสุขในวัยสูงอายุ โดยการสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างสุข ๕ มิติ ในชมรมผู้สูงอายุ/โรงเรียนผู้สูงอายุ การกระตุ้นให้ผู้สูงอายุกลุ่มทั่วไปเข้าถึงความรู้การสร้างสุข ๕ มิติในระบบออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ และเพื่อขยายการขับเคลื่อนการดำเนินงานดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยการขยาย

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานดูแลผู้สูงอายุในชุมชนทุกระดับ อำเภอ ตำบล ทั้ง ๑๒ เขตสุขภาพและกรุงเทพมหานคร ให้สามารถเยี่ยมบ้าน คัดกรองปัญหาสุขภาพจิต (ซึมเศร้า เสี่ยงฆ่าตัวตาย) และช่วยเหลือดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและมีความเสี่ยงต่อการมีปัญหาสุขภาพจิต

๗.๒ เชิงคุณภาพ : เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ มากขึ้น จนเกิดการบูรณาการงานร่วมกัน โดยหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ตั้งแต่ ๑) กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน ๒) กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ๓) กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ๔) กระบวนการขับเคลื่อนงาน และ ๕) กระบวนการติดตามและประเมินผล ดังนี้

๗.๒.๑ กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน

โดยหน่วยงานเลขานุการร่วม หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพิจารณากรอบการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ การกำหนดตัวชี้วัดและวางแผนการขับเคลื่อนงานร่วมกัน โดยผ่านการประชุมหารือร่วมกัน

๗.๒.๒ กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ

๗.๒.๒.๑ กรมกิจการผู้สูงอายุมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ โดยมีหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ร่วมพิจารณาความสอดคล้องโครงการ กิจกรรม และการบูรณาการ และประสานหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องให้จัดทำโครงการ กิจกรรม และงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องใช้ในการดำเนินการงบประมาณ

๗.๒.๒.๒ หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางมีส่วนร่วมในการพิจารณาลั่นกรองข้อเสนอโครงการร่วมแผนงานบูรณาการ

๗.๒.๒.๓ หน่วยงานที่ส่งข้อเสนอโครงการ มีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการของตนเอง และร่วมพิจารณาการบูรณาการงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพแนวทาง และเลขานุการร่วม ร่วมการประชุมรับฟังข้อคิดเห็นร่วมด้วย

๗.๒.๓ กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ

๗.๒.๓.๑ หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงข้อเสนอโครงการ ภายใต้แนวทางของตนเองที่ผ่านการพิจารณา ต่อสำนักงบประมาณ

๗.๒.๓.๒ ทุกส่วนราชการที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงบประมาณ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบงบประมาณเบื้องต้น มีส่วนร่วมในการชี้แจงงบประมาณต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในทุกคณะ

๗.๒.๔ กระบวนการติดตามและประเมินผล

โดยกรมกิจการผู้สูงอายุได้ประมวล และรวบรวมรายงานผลการดำเนินงาน ส่งต่อเลขานุการร่วม หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการขับเคลื่อนงานต่อไป

๘. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๘.๑ การนำไปใช้ประโยชน์

การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ คือการส่งผลและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด ซึ่งการที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการขับเคลื่อนงานมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ กล่าวคือ ตั้งแต่ ๑) กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน ๒) กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ๓) กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ๔) กระบวนการขับเคลื่อนงาน และ ๕) กระบวนการติดตามและประเมินผล ที่จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นจนจบ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไข ซึ่งกระบวนการดังกล่าว จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะทำให้สามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานของส่วนราชการและกระทรวงต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ มาทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการ และสามารถมองภาพการบูรณาการเป็นลักษณะต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในการบรรลุผลสัมฤทธิ์และเป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ ยังเป็นการลดความซ้ำซ้อนการขับเคลื่อนงานของแต่ละหน่วยงาน ลดการสิ้นเปลืองทรัพยากร เกิดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนงาน และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด

๘.๒ ผลกระทบ

การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ทั้ง ๕ กระบวนการข้างต้น ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๘.๒.๑ เกิดการสร้าง และผลักดันเครือข่ายการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุร่วมกันจากต่างหน่วยงาน ต่างกระทรวงมากยิ่งขึ้น

๘.๒.๒ เกิดการบูรณาการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุร่วมกับหน่วยงานต่างกระทรวงมากขึ้น โดยมีการบูรณาการการทำงานทั้งในระดับนโยบาย ระดับกระทรวง/หน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการในเชิงประเด็น

๘.๒.๓ เกิดการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนี้

๑) สอดคล้องกับความต้องการ และครอบคลุมประชากรทั้งจำนวน และพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

๒) สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้น และสถานการณ์ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

๓) ภาพรวมการขับเคลื่อนงานในระดับประเทศมีความชัดเจน และครอบคลุมการดำเนินงานในทุกมิติมากขึ้น

๔) เกิดการกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

๙. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๙.๑ การกำหนดตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการในแต่ละระดับ ตั้งแต่ผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย และแนวทาง เป็นการกำหนดที่ให้ความสอดคล้อง และถ่ายทอดจากแผนระดับ ๑ และระดับ ๒ ในขณะที่โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากแผนงานบูรณาการฯ มีเพียงจำกัด ไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนระดับ ๑ และ ๒ จึงต้องมีกระบวนการ และอ้างอิงแนวทางการวัดผลจากการดำเนินงานในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถตอบตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการที่ถ่ายทอดจากแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ได้

๙.๒ การจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ความต้องการของประชาชน และหน่วยงานประสงค์ส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการจำนวนมาก ดังนั้น กรมกิจการผู้สูงอายุ และเจ้าภาพแนวทาง ทำได้เพียงพิจารณาและกลั่นกรองโครงการ ให้ความสอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และชี้แจงงบประมาณต่อสำนักงบประมาณ แทนหน่วยงานให้เต็มที่ และดีที่สุดเท่านั้น

๙.๓ การบูรณาการการขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการลงสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงภายใต้แนวทาง และเป้าหมายเดียวกัน เมื่อลงการบูรณาการในมิติเชิงพื้นที่เป็นไปยาก เนื่องจากหน่วยงานระดับพื้นที่ของแต่ละกรม/กระทรวง จะต้องเห็นชอบ และร่วมขับเคลื่อนงานร่วมกัน

๑๐. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑๐.๑ ระยะเวลาในการจัดทำข้อเสนองบประมาณที่มีความกระชั้นชิด และเร่งรีบ เนื่องจากนโยบายรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแต่ละปีงบประมาณ มีการประกาศที่กระชั้นชิดกับขั้นตอนการส่งข้อเสนองบประมาณ กล่าวคือนโยบายรัฐบาลประจำปี มีการประกาศในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแต่ละปีงบประมาณมีการประกาศในช่วงปลายเดือนธันวาคม ซึ่งจะทำให้ทราบว่าในแต่ละปีงบประมาณมีแผนงานบูรณาการใดบ้าง ในขณะที่ขั้นตอนการส่งข้อเสนองบประมาณ สำนักงบประมาณกำหนดให้หน่วยงานส่งภายในวันที่ ๑๕ มกราคม ของปีถัดไป ผนวกกับข้อเสนอของแผนงานบูรณาการฯ จะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแล ก่อนส่งสำนักงบประมาณตามกำหนดอีก ทำให้กระบวนการการทบทวน วางแผน และการจัดทำข้อเสนอของแผนงานบูรณาการฯ มีความกระชั้นชิด เร่งรีบ ส่งผลให้หน่วยงานที่ประสงค์จะส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการไม่ทันหรือหลายโครงการที่ส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๑๐.๒ การขับเคลื่อนงานของหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง โดยการทบทวน วางแผน กำหนดกรอบแนวทางการจัดทำของงบประมาณ รวมไปถึงการกลั่นกรอง และการพิจารณาโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ ต้องดำเนินการล่วงหน้าก่อนที่จะคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแต่ละปีงบประมาณ ประกาศ เนื่องจากมีการประกาศที่ล่าช้า และกระชั้นชิดกับการส่งข้อเสนอของงบประมาณ ดังนั้น ต้องขอความร่วมมือหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ดำเนินการพิจารณาถ่วงถ่วง และค่อยจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในภายหลังจากที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ประกาศต่อไป

๑๐.๓ การพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการฯ สำนักงบประมาณดำเนินการประมวล และตรวจสอบงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะเจ้าภาพหลักต้องดำเนินการล่วงหน้าไปก่อน แล้วนำมาตรวจสอบงบประมาณร่วมกัน และจัดประชุมพิจารณาพร้อมกับหน่วยงาน

ร่วมแผนงานบูรณาการฯ และสำนักงบประมาณต่อไป เพื่อรายงานผลการพิจารณาต่อรองนายกรัฐมนตรี และสำนักงบประมาณตามกำหนดต่อไป ทั้งนี้หากรอผลการตรวจสอบงบประมาณจากสำนักงบประมาณตามที่ระบุไว้แล้ว ส่งผลให้กระบวนการจัดทำรายละเอียดข้อมูลเพื่อเสนอความเห็นชอบต่อรองนายกรัฐมนตรีมีความล่าช้าเกินกว่าที่สำนักงบประมาณกำหนดไว้

๑๐.๔ การไม่ทราบรายละเอียด และผลการดำเนินงานอย่างแท้จริง โดยติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ เป็นเพียงรูปแบบการรายงานผลการดำเนินงานที่หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ส่งมายังกรมกิจการผู้สูงอายุ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และกรมกิจการผู้สูงอายุมีการจัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีงบประมาณเท่านั้น ประกอบกับหน่วยงานเจ้าภาพแนวทางทราบผลการดำเนินงานจากข้อมูลตามเอกสารที่กรมกิจการผู้สูงอายুরวบรวมและส่งให้เป็นรายไตรมาสเท่านั้น

๑๑. ข้อเสนอแนะ

๑๑.๑ การกำหนดตัวชี้วัดทุกระดับในแผนงานบูรณาการฯ ควรมีการเชื่อมโยง และสะท้อนถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการฯ มากขึ้น นอกจากคำนึงถึงตัวชี้วัดที่บรรจุอยู่ในแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒

๑๑.๒ การพิจารณาข้อเสนอของงบประมาณของโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ เจ้าภาพหลัก และเจ้าภาพแนวทาง ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งหน่วยงานที่ส่งโครงการร่วมแผนงานบูรณาการฯ ทราบอยู่เสมอว่า หน่วยงานเจ้าภาพหลัก และหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง เป็นเพียงหน่วยงานพิจารณาโครงการขั้นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสำนักงบประมาณ และคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาอีกลำดับขั้นต่อไป

๑๑.๓ การบูรณาการการขับเคลื่อนงานของแผนงานบูรณาการลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ควรมีการถ่ายทอดแผนงานบูรณาการจากระดับนโยบาย ลงสู่การปฏิบัติ โดยที่ทุกหน่วยงานในระดับพื้นที่จะต้องมีการหารือ และบูรณาการการทำงานอย่างแท้จริงภายใต้แนวทาง และเป้าหมายเดียวกัน

๑๑.๔ สำนักงบประมาณควรมีการกำหนดประเด็นการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการในระยะกลาง เช่น ๓ ปี หรือ ๕ ปี เพื่อให้หน่วยงานเจ้าภาพหลักโดยกรมกิจการผู้สูงอายุ หน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานเลขานุการร่วม ได้วางแผนการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันคือการกำหนดเป็นรายปี และมีขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอของงบประมาณที่กระชั้นชิด และต้องคอยคาดการณ์ว่าปีงบประมาณนี้หรือปีงบประมาณถัดไปจะมีแผนงานบูรณาการฯ หรือไม่

๑๑.๕ การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ ควรเกิดจากการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และเลขานุการร่วม ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ ๑) กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน ๒) กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ๓) กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ๔) กระบวนการขับเคลื่อนงาน และ ๕) กระบวนการติดตามและประเมินผล

๑๑.๖ หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางควรเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบูรณาการ และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานมากขึ้นกว่าการทราบผลการดำเนินงานรายไตรมาสจากการที่เจ้าภาพหลักส่งให้เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาข้อเสนอของงบประมาณในปีถัดไป

๑๑.๗ การพิจารณาการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการฯ สำนักงบประมาณควรดำเนินการประมวล และตรวจสอบงบประมาณอย่างรวดเร็ว เพื่อส่งข้อมูลให้กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพหลักดำเนินการหารือ และจัดประชุมพิจารณา ร่วมกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ เพื่อรายงานผลการพิจารณาต่อรองนายกรัฐมนตรี และสำนักงบประมาณตามกำหนดต่อไป

๑๑.๘ การติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ ควรมีกลไกการติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงาน เจ้าภาพแนวทาง หน่วยงานเลขานุการร่วม หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการทั้งส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาค และหน่วยงานภายนอก

๑๑.๙ การบูรณาการการทำงานทั้งเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการ และกิจกรรม ควรมีการบูรณาการ การทำงานใน ๕ ระดับ ได้แก่ ๑) บูรณาการระดับนโยบาย ๒) บูรณาการระดับกระทรวง/หน่วยงาน ๓) บูรณาการระดับภาค ๔) บูรณาการระดับจังหวัด และ ๕) บูรณาการระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการ บูรณาการการทำงานด้านผู้สูงอายุอย่างแท้จริง และกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างแท้จริงจากการบูรณาการ

๑๒. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

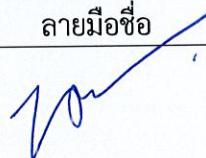
- ไม่มี -

๑๓. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

๑) นางสาวนพวรรณ นวลมณี สัตว์ส่วนผลงาน ร้อยละ ๑๐
ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

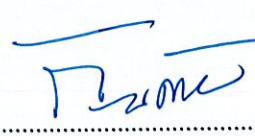
(ลงชื่อ)..... อริสา อ่วมคง
(นางอริสา อ่วมคง)
ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวนพวรรณ นวลมณี	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....
(นางสาวนพวรรณ นวลมณี)
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ).....
(นางกันตา ดีเต็ม)
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชา ที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่ง ระดับได้

ภาคผนวก

๑. สรุปผลการประชุมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย
พ.ศ. ๒๕๖๔
๒. สรุปผลการประชุมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย
พ.ศ. ๒๕๖๕

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

<https://drive.google.com/drive/folders/๑MZOmK๗uYzr๕q๓๘J๕keFRnlry๓๐L๕Cotk?usp=sharing>

หรือที่ QR Code

บรรณานุกรม

หนังสือ

- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (๒๕๖๓). *แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓*. ม.ป.พ.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (๒๕๕๒). *เอกสารการสอบชุดวิชา ๙๑๗๐๑ สังคมไทยกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ ๒ ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (๒๕๖๕). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๖๔*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ระพีพรรณ คำหอม. (๒๕๕๕). *หลักการของการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนี วาสิกะสิน. (๒๕๕๓). *สังคมสงเคราะห์แนวสตรีนิยม ทฤษฎีและการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). *ความรู้พื้นฐานด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*. กรุงเทพฯ: หจก. เทพเพ็ญวานิชย์.
- สำนักงบประมาณ. (๒๕๖๐). *คู่มือการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒*. ม.ป.พ.

บทความวารสาร

- ณัฐณพัชร อ่อนตาม. (๒๕๖๒). *เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle)*. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพบริหารศึกษาแห่งประเทศไทย, ๑(๓), ๓๙ - ๔๒.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข. (๒๕๖๔). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง)*. <http://nscr.nesdb.go.th>
- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม. (๒๕๖๔). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (ฉบับปรับปรุง)*. <http://nscr.nesdb.go.th>
- ณัฐวรณ อิศรพิทย. (๒๕๖๐). *การบริหารงบประมาณ*. http://km.moi.go.th/Cops/CoPs_๑/๒๗.cop๐๒๐๔๖๒/๕.pdf
- ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจศาสตร์. (๒๕๖๓). *Goal ๑๑: Sustainable Cities and Communities*. <https://www.sdgmove.com/sdg-๑๐๑/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(๑๑) ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

<http://nscr.nesdb.go.th>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(๑๕) ประเด็น พลังทางสังคม (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐). <http://nscr.nesdb.go.th>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐.

<http://nscr.nesdb.go.th>

สำนักงบประมาณ. (๒๕๖๒). ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ. [http://www.bb.go.th/topic-](http://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=๑๐๐๖๙&mid=๒๖๗&catID=๐)

[detail.php?id=๑๐๐๖๙&mid=๒๖๗&catID=๐](http://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=๑๐๐๖๙&mid=๒๖๗&catID=๐)

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

เรื่อง กลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการ
เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

ของ

นางอริสา อ่วมคง

ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๕๓
กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมกิจการผู้สูงอายุ

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

ตำแหน่งเลขที่ ๕๓

กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมกิจการผู้สูงอายุ

สารบัญ

	หน้า
๑. คำกล่าว	๑
๒. เรื่อง	๑
๓. หลักการและเหตุผล	๑
๔. วัตถุประสงค์ของข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน	๓
๕. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข	๓
๕.๑ บทวิเคราะห์	๓
๕.๒ แนวความคิด	๗
๕.๓ ข้อเสนอ	๙
๕.๔ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข	๑๔
๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑๔
๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จ	๑๔
บรรณานุกรม	๑๕

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

.....

๑. คำกล่าว

ข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เรื่อง กลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และเสนอกลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยมีการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้แนวความคิดการติดตามและประเมินผล และแนวคิด Balanced Scorecard อย่างไรก็ดี ผู้จัดทำขอขอบคุณนางสาวนพวรรณ นวลมณี ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน ที่ให้คำแนะนำและองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการปฏิบัติงาน สุดท้ายนี้ผู้จัดทำหวังว่าข้อเสนอแนวคิดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และสามารถนำไปใช้ต่อยอดในการขับเคลื่อนงานต่อไป

๒. เรื่อง กลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๓. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยถือเป็นสังคมสูงอายุ (Aging Society) ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ เพราะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเกินร้อยละ ๑๐ ปัจจุบันสถานการณ์ผู้สูงอายุในไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยข้อมูลจำนวนประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่า ผู้สูงอายุในประเทศไทย มีจำนวน ๑๒.๕ ล้านคน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๖๖.๗ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, ๒๕๖๕, น. ๖) ขณะที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จะเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ โดยมีประชากรจำนวน ๖๖,๙๗๑,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงอายุ ๑๓.๕ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ จะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด โดยมีประชากรจำนวน ๖๖,๙๐๔,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงอายุ ๑๙,๑๐๓,๐๐๐ คน หรือ คิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ย่อมหมายความว่าประเทศไทยจะมีเวลาสั้นมากที่จะเตรียมการทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม ตลอดจนการเตรียมการในด้านการจัดสวัสดิการ บริการ และการสร้างหลักประกันต่างๆ เพื่อรองรับประชากรสูงอายุ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมประชากรก่อนวัยสูงอายุ

ที่ผ่านมารัฐบาลได้ตระหนักถึงผลกระทบของการก้าวสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดประเด็นด้านผู้สูงอายุ และการเตรียมความพร้อมประชากรเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่ ๑๕ พลังทางสังคม แผนย่อย รองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก รวมทั้งคณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการโดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ชื่อแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน ชื่อแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ซึ่งมีหน่วยงานเข้าร่วมแผนงานบูรณาการด้วยการเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานของแต่ละหน่วยงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยความ

ชำนาญ และความเชี่ยวชาญ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ จัดความซ้ำซ้อนของงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดให้กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการดังกล่าว ซึ่งมีภารกิจส่วนหนึ่งได้มีการกำหนดไว้ คือ การกำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานบูรณาการฯ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง ปราศจากการทุจริต รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่ และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องตามแผนงานบูรณาการ เพื่อเกิดประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ ซึ่งกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการฯ ด้วยการมอบหมายให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ส่งรายงานผลการดำเนินงานทุกไตรมาส ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการรายงาน และส่วนที่หน่วยงานเจ้าภาพรายงาน และได้ประมวล รวบรวม จัดทำเป็นเล่มรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาส เสนอต่อรองนายกรัฐมนตรี เลขานุการร่วม และหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง พร้อมทั้งได้นำขึ้นเว็บไซต์ของกรมกิจการผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังได้มีการจัดประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานเป็นครั้งคราวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การทราบผลการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการฯ เป็นเพียงดำเนินการในรูปแบบเอกสารราชการเท่านั้น ด้วยการทราบผลการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้กำหนดไว้ งบประมาณที่มีการเบิกจ่ายผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนงาน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่ไม่ระบุข้อมูลในบางประเด็นที่แบบฟอร์มได้ระบุไว้ ทำให้ไม่ทราบถึงรายละเอียดการขับเคลื่อนงานที่แท้จริง และไม่ทราบถึงบูรณาการการทำงานทั้งในระดับพื้นที่ และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องตามแผนงานบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การทราบถึงการเกิดประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ ที่ได้กำหนดไว้ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และถึงแม้กรมกิจการผู้สูงอายุจะได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการมอบหมายให้ที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษาดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่เป็นการประเมินร่วมกันกับแผนปฏิบัติราชการของกรมกิจการผู้สูงอายุ และด้วยงบประมาณที่ที่ปรึกษาได้รับ สำหรับการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวมีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้ที่ปรึกษาดำเนินการโครงการด้วยข้อจำกัด และผลการศึกษายังไม่สามารถระบุได้ถึงการเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องมีกลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เพื่อได้ข้อมูลสะท้อนถึงความก้าวหน้า หรือปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และงานด้านผู้สูงอายุ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา รวมทั้งให้แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อเกิดการผลิตต้น และตรวจสอบให้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนสูงสุดอย่างแท้จริง ซึ่งผู้ปฏิบัติสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านแผน และผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป สามารถนำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับ

สถานการณ์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรก่อนวัยผู้สูงอายุในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และผู้สูงอายุต่อไป

๔. วัตถุประสงค์ของข้อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

๔.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๔.๒ เพื่อเสนอกลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๕. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๕.๑ บทวิเคราะห์

กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการด้านผู้สูงอายุ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ชื่อแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน ชื่อแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กรมกิจการผู้สูงอายุดำเนินการตามขั้นตอน และกระบวนการ ดังนี้ ๑) กระบวนการทบทวน/วางแผนกรอบการขับเคลื่อนงาน ๒) กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ๓) กระบวนการชี้แจง/อนุมัติงบประมาณ ๔) กระบวนการขับเคลื่อนงาน และ ๕) กระบวนการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ สำหรับกระบวนการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการนั้น ที่ผ่านมามีกรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการฯ ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑

การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ

ปีงบประมาณ พ.ศ.	การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ
๒๕๖๐	กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือติดตามผลการดำเนินงาน ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ รวบรวม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงบประมาณทุกไตรมาส และรายงานต่อรองนายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งนำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ
๒๕๖๑	๑. กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือติดตามผลการดำเนินงาน ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ รวบรวม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงบประมาณทุกไตรมาส และรายงานต่อรองนายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งนำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ ๒. ที่ปรึกษาโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินโครงการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุตามแผนปฏิบัติราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนงานบูรณาการ

ปีงบประมาณ พ.ศ.	การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ
	สร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๒๕๖๒	๑. กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือติดตามผลการดำเนินงาน ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ รวบรวม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงบประมาณทุกไตรมาส และรายงานต่อรองนายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งนำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ ๒. ที่ปรึกษาโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินโครงการประเมินผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุตามแผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการฯ ไตรมาสที่ ๑ - ๒ ๔. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการฯ ไตรมาสที่ ๑ - ๓
๒๕๖๓	๑. กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือติดตามผลการดำเนินงาน ระบุแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานลงในเล่มแผนปฏิบัติการฯ ที่ได้แจ้งเวียนให้กับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และได้ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ รวบรวม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อรองนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ ทุกไตรมาส และเจ้าภาพแนวทางทราบทุกไตรมาส โดยมีแนวทางการติดตามผลการดำเนินงาน ดังนี้ ๑.๑ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ส่งรายงานผลการดำเนินงานให้กรมกิจการผู้สูงอายุภายในวันที่ ๕ ของเดือน นับหลังจากที่สิ้นสุดไตรมาส สำหรับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้ส่งไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวม และส่งให้กรมกิจการผู้สูงอายุภายในกำหนดดังกล่าว ๑.๒ เจ้าภาพแนวทางแต่ละแนวทางส่งรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ภายในวันที่ ๕ ของเดือน นับหลังจากที่สิ้นสุดไตรมาส ๑.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุรายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการฯ แต่ละไตรมาส แจ้งให้เจ้าภาพแนวทางแต่ละแนวทางทราบ โดยใช้เอกสารเดียวกันกับฉบับที่ส่งสำนักงบประมาณทุกไตรมาส ๒. กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีการจัดทำสรุปเล่มผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ไตรมาสที่ ๑ - ๒ และเล่มผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ปีงบประมาณ พ.ศ.	การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ
	ไตรมาสที่ ๑ - ๔ โดยได้นำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ และนำเสนอรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รองนายกรัฐมนตรี เลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พร้อมด้วยหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการแพทย์ และกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุถูกสำนักงานงบประมาณตั้งงบประมาณสำหรับการขับเคลื่อนโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ เพื่อนำไปเยียวยา และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
๒๕๖๔	๑. กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือติดตามผลการดำเนินงาน ระบุแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานลงในเล่มแผนปฏิบัติการ ที่ได้แจ้งเวียนให้กับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และได้ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ รวบรวม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อรองนายกรัฐมนตรีกรรมการและเลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พร้อมด้วยรายงานต่อเจ้าภาพแนวทาง ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการแพทย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทุกไตรมาส โดยมีแนวทางการติดตามผลการดำเนินงาน ดังนี้ ๑.๑ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ส่งรายงานผลการดำเนินงานให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ภายในวันที่ ๕ ของเดือน นับหลังจากที่สิ้นสุดไตรมาส สำหรับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้ส่งไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวม และส่งให้กรมกิจการผู้สูงอายุภายในกำหนดดังกล่าว ๑.๒ เจ้าภาพแนวทางแต่ละแนวทางส่งรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ภายในวันที่ ๕ ของเดือน นับหลังจากที่สิ้นสุดไตรมาส ๑.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมแผนงานบูรณาการฯ แต่ละไตรมาส ให้รองนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และเจ้าภาพแนวทางแต่ละแนวทางทราบทุกไตรมาส

ปีงบประมาณ พ.ศ.	การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ
	๒. กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีการจัดทำรูปแบบผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ทุกไตรมาส โดยได้นำขึ้นเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ และนำเสนอรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รองนายกรัฐมนตรี เลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พร้อมด้วยหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการแพทย์ และกรมประชาสัมพันธ์ ๓. ที่ปรึกษาโดยวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ๔. จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการฯ ไตรมาสที่ ๑ - ๒
๒๕๖๕	๑. กรมกิจการผู้สูงอายุจัดทำหนังสือติดตามผลการดำเนินงาน ระบุแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานลงในเล่มแผนปฏิบัติการฯ ที่ได้แจ้งเวียนให้กับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และได้ประสานหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ รวบรวม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อรองนายกรัฐมนตรีกรรมการและเลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พร้อมด้วยรายงานต่อเจ้าภาพแนวทาง ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ กรมการจัดหางาน กรมการแพทย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทุกไตรมาส โดยมีแนวทางการติดตามผลการดำเนินงาน ดังนี้ ๑.๑ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ส่งรายงานผลการดำเนินงานแต่ละโครงการให้เจ้าภาพแนวทางภายในวันที่ ๕ ของเดือน นับหลังจากที่สิ้นสุดไตรมาส ๑.๒ เจ้าภาพแนวทางแต่ละแนวทางส่งรายงานผลการดำเนินงาน ได้แก่ ๑.๒.๑ รายละเอียดผลการดำเนินงานแต่ละโครงการภายใต้แนวทาง ๑.๒.๒ ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค โดยส่งให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ภายในวันที่ ๗ ของเดือน นับหลังจากที่สิ้นสุดไตรมาส

ปีงบประมาณ พ.ศ.	การติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ
	๑.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมแผนงานบูรณาการฯ แต่ละไตรมาส ให้รองนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และเจ้าภาพแนวทางทราบทุกไตรมาส ๒. ที่ปรึกษาโดยวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินโครงการประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ๓. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมีหน้าที่ในการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการฯ

จากตารางข้างต้น พบว่า แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ยังไม่มีกลไกการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่แน่ชัด ซึ่งแต่ละปีงบประมาณมีแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานที่มีความแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ มีเพียงที่สำนักงานงบประมาณ ได้กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงานงบประมาณ ที่ นร ๐๗๒๙.๑/ว๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่สำนักงานงบประมาณ ได้วางระบบการติดตามและประเมินผล โดยข้อ ๘ การติดตามและประเมินผลระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ (๓) กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณ และหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักของแผนงานบูรณาการ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เมื่อสิ้นระยะเวลาในแต่ละไตรมาส และจัดส่งสำนักงานงบประมาณ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันสิ้นไตรมาส และสำนักงานงบประมาณจะรวบรวมรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันสิ้นไตรมาส ในขณะที่ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานบูรณาการฯ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง ปราศจากการทุจริต รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่ และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องตามแผนงานบูรณาการ เพื่อเกิดประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ

๕.๒ แนวความคิด

๕.๒.๑ การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล เป็นกลไก และเครื่องมือสำคัญในการบริหารและพัฒนาแผนงาน/โครงการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระยะสั้น และระยะยาว โดยจะช่วยให้ทราบผลการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ และประสิทธิภาพ เป็นอย่างไร และแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

โดยการติดตามและประเมินผล เป็นคำ ๒ คำ ที่มีความหมายเฉพาะตัว แต่มีวิธีทำงานที่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้มีความเชื่อมโยงในการทำงานร่วมกัน ดังนี้

การติดตาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ความคืบหน้า และระดับความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ และความคืบหน้าในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อนำข้อมูลผลการดำเนินงาน ทั้งในด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านผลผลิต (Output) มาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุงวิธีการทำงาน ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการติดตามมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ เป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบควบคุม กำกับกับการดำเนินงานในขณะที่แผนงาน/โครงการกำลังดำเนินการอยู่

การประเมินผล เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการประเมินผล คือ การประเมินความสอดคล้อง และการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ ตลอดจนประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ และความยั่งยืน เพื่อนำผลการประเมินผลใช้ในการเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยการประเมินผลสามารถดำเนินการในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) ก่อนตัดสินใจจัดทำแผนงาน/โครงการ ๒) ขณะดำเนินงานในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เช่น ทุก ๓ เดือน ทุก ๖ เดือน หรือทุกปี เป็นต้น ๓) เมื่อแผนงาน/โครงการดำเนินการเสร็จแล้ว หรือ ๔) ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการประเมินความสำเร็จของแผนงาน/โครงการได้ โดยผลการประเมินจะต้องมีความน่าเชื่อถือ และมีประโยชน์ สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีขึ้นในอนาคต

ซึ่งการติดตามมีความสัมพันธ์กับการประเมินผล คือ การติดตามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ สำหรับการกำกับ แก้ไข และป้องกันปัญหาอุปสรรคระหว่างการดำเนินงาน ในขณะที่การประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าของการดำเนินงาน และผลของโครงการ สำหรับปรับปรุงการดำเนินงาน สรุปผลสำเร็จ และพัฒนาโครงการ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการติดตามงาน จึงสามารถใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งของการประเมินโครงการได้ ดังนั้น การติดตามจึงเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนสนับสนุนการประเมินผล

๕.๒.๒ แนวคิด Balanced Scorecard

แนวคิด Balanced Scorecard เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน (Measurement) ที่จะช่วยทำให้แผนงานเกิดความสอดคล้อง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนงาน นอกจากนี้ยังทำให้ผู้บริหารระดับสูงเห็นภาพรวมของแผนงานได้ชัดเจนมากขึ้น และสมดุลขึ้น โดยนอกจากวัดผลการดำเนินงานทางด้านงบประมาณแล้ว ต้องวัดผลด้านกระบวนการบริหารงาน การสร้างความพอใจให้หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ ตลอดจนผู้รับบริการที่เกี่ยวข้อง และการสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ให้แก่แผนงานฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ โดยมีองค์ประกอบในการวัดผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) วัตถุประสงค์ ๒) ตัวชี้วัด ๓) เป้าหมาย และ ๔) แผนงาน/โครงการ ทั้งนี้ การที่แผนงานบูรณาการฯ จะดำเนินการให้ได้ตามภารกิจหลักตามแนวทาง Balance Scorecard นั้น มีดัชนีชี้วัดที่สำคัญ ๔ ประการ (กฤษณี มหาวิรุฬห์, ๒๕๕๖) ได้แก่

๑) การจัดการด้านการเงิน (Financial Perspective) จะเป็นข้อบ่งชี้ชัดเจนว่า แผนงาน/โครงการ จะดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ การวัดผลด้านการเงิน ควรพิจารณา ได้แก่ ด้านงบประมาณ การลดต้นทุน และการใช้สินทรัพย์ โดยต้องคำนึงถึงการลงทุน การทำวิจัยและพัฒนาผลตอบแทนจากการลงทุน

๒) ลูกค้า (Customer Perspective) ในที่นี้คือทั้งหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และผู้รับบริการ เปรียบเสมือนตัวบ่งชี้ ที่สำคัญสำหรับ การวัดผลด้านลูกค้า ควรพิจารณา ได้แก่ ๑) ความพอใจของหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และผู้รับบริการ ซึ่งเป็นดัชนีที่สำคัญที่สุด ๒) การรักษาหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และผู้รับบริการ ต้องมีการติดตามความต้องการและประเมินผลตลอดเวลา ๓) หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และผู้รับบริการใหม่ โดยต้องมีการพัฒนาการขับเคลื่อนงาน เพื่อดึงดูดให้มีหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และผู้รับบริการเพิ่มขึ้น และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

๓) กระบวนการทำงานในองค์กร (Internal Business Process) โดยระบบการทำงานภายในองค์กรเป็นระบบที่มีความสำคัญต่อการด้านการเงิน และ ลูกค้า นั่นคือ หากองค์กรพัฒนา และมีการบริหารการทำงานภายในที่ดีจะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพต่อไป

๔) การเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth) การเรียนรู้และการพัฒนาของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนงานบูรณาการฯ จะเป็นดัชนีที่ส่งผลต่อ กระบวนการทำงานภายในองค์กร หากเจ้าหน้าที่เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาขีดความสามารถ ของการเรียนรู้ จะทำให้กระบวนการทำงานในองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าหลักการนำ Balance Scorecard มาเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานนั้นจะต้องให้ความสำคัญต่อดัชนีทั้ง ๔ ด้านอย่างสมดุลกันซึ่งดัชนีแต่ละด้าน จะส่งผลถึงด้านอื่นๆ โยงกันเป็นระบบ แต่ทั้งนี้องค์กรจะต้องกำหนดภารกิจหลักให้ชัดเจน และวิเคราะห์ดัชนีทั้ง ๔ ด้าน ให้สอดคล้องกับภารกิจหลักขององค์กรนั้น นอกจากนี้ ในการนำหลักการของ Balance Scorecard มาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่วางไว้ และมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ การทำงานที่เรียกว่า Key Performance Indicator (KPI) เพื่อให้องค์กร ดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับภารกิจขององค์กรต่อไป

๕.๓ ข้อเสนอ

ผู้เสนอผลงานในฐานะที่ดำเนินงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ขอเสนอว่า เพื่อให้แผนงานบูรณาการฯ เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ ของแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย จึงขอเสนอกลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๕.๓.๑ กลไกการติดตามและประเมินผล โดยหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ จำแนกเป็นส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ดังนี้

๑) หน่วยงานส่วนกลาง ได้แก่ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยทุกหน่วยงานในระดับกรม/กระทรวง โดยมีผู้แทนกองยุทธศาสตร์และแผนงาน โดยกลุ่มงานติดตามและประเมินผล รวบรวม วิเคราะห์ และรายงานผลการดำเนินงานจากกอง

ที่เกี่ยวข้อง รายงานผลต่อเจ้าภาพแนวทางทุกไตรมาส และมีการลงพื้นที่จริงในการติดตามและประเมินผลอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง

๒) หน่วยงานส่วนภูมิภาค ได้แก่ หน่วยงานที่ขับเคลื่อนโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในระดับพื้นที่/จังหวัด ดำเนินการรายงานผลการดำเนินงานให้กับผู้แทนหน่วยงานส่วนกลางทุกไตรมาส พร้อมสะท้อนปัญหา อุปสรรค ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และการบูรณาการงานที่เกิดขึ้นทั้งในมิติหน่วยงาน (Function) มิติบูรณาการ (Agenda) และมิติพื้นที่ (Area)

๕.๓.๒ กลไกการติดตามและประเมินผลโดยเจ้าภาพแนวทาง คือ เจ้าภาพแนวทางที่ ๑ สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย คือ กรมประชาสัมพันธ์ และกรมกิจการผู้สูงอายุ เจ้าภาพแนวทางที่ ๒ เสริมสร้างทักษะด้านอาชีพในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง คือ กรมการจัดหางาน เจ้าภาพแนวทางที่ ๓ พัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคม และปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก คือ กรมกิจการผู้สูงอายุ และเจ้าภาพแนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบและนวัตกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ คือ กรมการแพทย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะทำงานของแต่ละหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง โดยมีองค์ประกอบผู้แทนจากหน่วยงานที่ขับเคลื่อนงานภายใต้แนวทางที่หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางรับผิดชอบ ผู้แทนนักวิชาการจากที่ปรึกษาภายนอกในการขับเคลื่อนโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาชนที่เป็นผู้รับบริการจากโครงการภายใต้แนวทางนั้น ๆ ของแผนงานบูรณาการฯ ซึ่งมีหน้าที่ในการเร่งรัด กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานต่อเจ้าภาพหลัก (กรมกิจการผู้สูงอายุ) รายไตรมาส

๒) รวบรวม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามโครงการภายใต้แนวทางที่รับผิดชอบ

๓) จัดประชุมคณะทำงานฯ และลงพื้นที่จริงในการเร่งรัด กำกับ และติดตามผลการดำเนินงาน ร่วมกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ ภายใต้แนวทางที่รับผิดชอบ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแนวทางที่รับผิดชอบ เพื่อรายงานต่อกรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการฯ ทุกไตรมาส

๕.๓.๓ กลไกการติดตามและประเมินผลโดยเจ้าภาพหลัก คือ กรมกิจการผู้สูงอายุ ดังนี้

๑) รวบรวม และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในแต่ละแนวทาง ที่หน่วยงานเจ้าภาพแนวทางได้ส่งรายงานผลการดำเนินงานมา

๒) การจัดประชุม เป็นกลไกหนึ่งในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ดังนี้

- จัดประชุมชี้แจงแผนการปฏิบัติราชการ พร้อมแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ ต่อหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

- จัดประชุมคณะกรรมการการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ภายใต้คณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

- จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย รายไตรมาส

- ลงพื้นที่จริง ในการติดตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย พร้อมรับฟังปัญหา อุปสรรค และปัจจัยแห่งความสำเร็จ จากผู้ปฏิบัติงานจริงในระดับพื้นที่ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง โดยเป็นประเด็นที่คณะกรรมการการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยได้หารือ และมีความคิดเห็นว่าจะต้องมีการลงพื้นที่จริง

๓) การนำระบบสารสนเทศ มาเป็นกลไกหนึ่งในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ดังนี้

- จัดทำระบบ Dashboard รายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เผยแพร่บนเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นรายเดือน

- จัดทำระบบประเมินความพึงพอใจของหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการ โดยหน่วยงานสามารถประเมินความพึงพอใจได้ในรายไตรมาส

- นำระบบงานงบประมาณและติดตามผล กรมกิจการผู้สูงอายุ มาใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

- จัดทำ พร้อมนำเล่มรายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ขึ้นบนเว็บไซต์กรมกิจการผู้สูงอายุ ทุกไตรมาส

๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย สำนักงบประมาณ และที่ปรึกษาภายนอกทุกไตรมาส โดยกำหนดภายใน ๑๕ วันนับแต่วันสิ้นไตรมาส และภายใน ๔๕ วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

๕) จัดเวทีถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการฯ และกรรมการและเลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา/อุปสรรค และปัจจัยแห่งความสำเร็จของการขับเคลื่อนงานในปีที่ผ่านมา นำมาสู่การกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

๕.๓.๔ กลไกการติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานภายนอก โดยดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาภายนอกดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อสะท้อนถึง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ ที่เกิดขึ้น ทั้งในมิติหน่วยงาน (Function) มิติบูรณาการ (Agenda) และมิติพื้นที่ (Area) คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ความคุ้มค่าในภารกิจต่อการใช้จ่ายงบประมาณ อีกทั้งได้มาซึ่งผลวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป รูปแบบการขับเคลื่อนงานด้านการบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลของการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับนโยบายด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และด้านผู้สูงอายุของประเทศไทยต่อไป พร้อมทั้งดำเนินการวิเคราะห์ และประเมินผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ในภาพรวม ทุก ๆ ๕ ปี

๕.๓.๕ กลไกการติดตามและประเมินผลโดยคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ดังนี้

๑) ประธานกรรมการ โดยรองนายกรัฐมนตรีที่ปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับ ดูแล การปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณฯ พร้อมทั้งมี กรรมการและเลขานุการร่วม ได้แก่ สำนักงานประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ.ร. โดยรับทราบ ติดตาม และพิจารณาผลการดำเนินงานทุกไตรมาส

๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน บูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ภายใต้คณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่าย บูรณาการ คณะที่ ๔.๑ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวมีองค์ประกอบ ผู้แทนจากหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง ผู้แทนนักวิชาการ จากที่ปรึกษาภายนอกในการขับเคลื่อนโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ ผู้แทน ภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาชนที่เป็นผู้รับบริการจากโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ซึ่งมี หน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ นโยบายในการกำกับ ติดตาม และให้การสนับสนุนการขับเคลื่อน แผนงานบูรณาการฯ พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข เพื่อให้แผนงานมีประสิทธิภาพ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมาสนับสนุน การติดตามผลการดำเนินงานให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น พร้อมจัดการประชุมอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๓) จัดประชุมคณะอนุกรรมการฯ เพื่อรับทราบ ติดตามผลการดำเนินงาน อย่างน้อย ไตรมาสละ ๑ ครั้ง

๕.๓.๖ กลไกการติดตามและประเมินผลโดยสำนักงานประมาณ ด้วยการรวบรวม วิเคราะห์ ผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อรัฐสภา ดังนี้

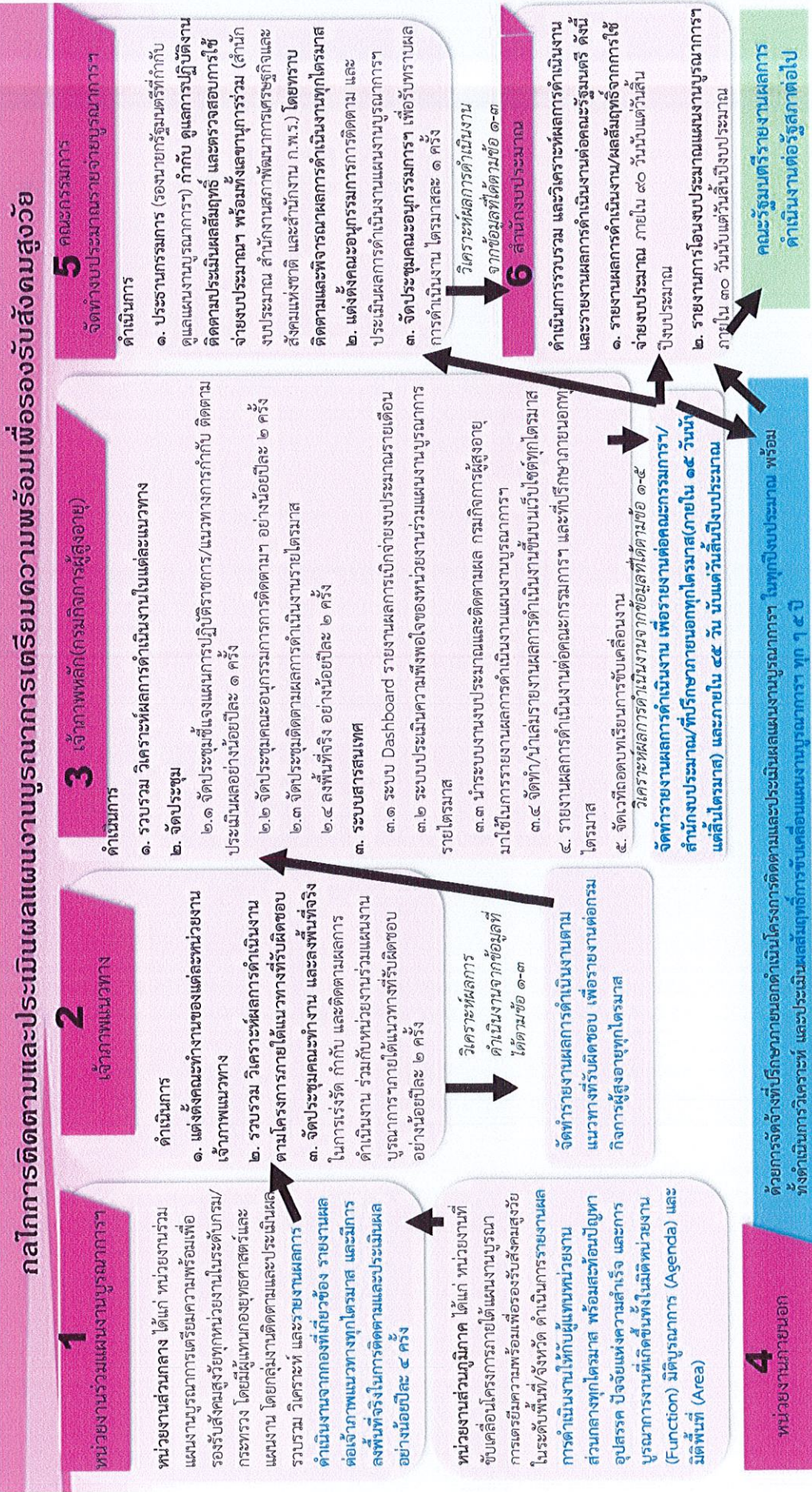
๑) รายงานผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์จากการใช้จ่ายงบประมาณ ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

๒) รายงานการโอนงบประมาณแผนงานบูรณาการฯ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสิ้น ปีงบประมาณ

โดยสามารถเชื่อมโยงกลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ตามข้อ ๕.๓.๑ - ๕.๓.๖ ได้ตั้งแผนภาพที่ ๑

แผนภาพที่ ๑

กลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

จัดทำโดย : ผู้ศึกษา

๕.๔ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๕.๔.๑ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น

๑) ความเห็นต่างระหว่างนักวิชาการในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกับผู้ปฏิบัติงาน/ผู้ขับเคลื่อนโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ นักวิชาการในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน จะเห็นบทบาทของการติดตามและประเมินผล เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่เกิดประโยชน์ในการขับเคลื่อนงาน และประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร แต่ผู้ปฏิบัติงานมองว่าการติดตามและประเมินผล คือ การเร่งรัด การตรวจสอบ หรืออาจมองไปถึงว่าเป็นการจับผิดการดำเนินงาน

๒) การไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงานในการส่งข้อมูล หรืออำนวยความสะดวกในการติดตามและประเมินผล ตามระยะเวลาที่กำหนด อีกทั้งเมื่อผู้ปฏิบัติงานทราบผลการติดตามและประเมินผลแล้ว ยังไม่มีการแก้ไข หรือปรับปรุงการดำเนินงาน

๓) การไม่มีความชำนาญในการติดตามและประเมินผล กล่าวคือ ผู้รับผิดชอบงานด้านการติดตามและประเมินผลของหน่วยงานตามแผนงานบูรณาการฯ อาจเป็นบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใหม่

๕.๔.๒ แนวทางแก้ไข

๑) มีการประชุม และหารือ เพื่อทำความเข้าใจ และร่วมกันกำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการทั้งเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพแนวทางในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒) มีการติดตาม และรายงานผลการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามที่ผลการติดตามและประเมินผลได้ระบุไว้แล้ว โดยรายงานต่อหน่วยงานเจ้าภาพแนวทาง และหน่วยงานเจ้าภาพหลัก

๓) มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ มีกลไกการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่เป็นระบบ

๖.๒ มีโครงการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่ศึกษาโดยสถาบันการศึกษา/หน่วยงานภายนอก ในแต่ละปีงบประมาณ

๖.๓ บุคลากรร่วมแผนงานบูรณาการได้รับการพัฒนาศักยภาพในการติดตามและประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๗.๑ มีผลการดำเนินงาน และการประเมินผลแผนงานบูรณาการฯ ที่สะท้อนถึงการดำเนินการทั้งมิติด้านการบูรณาการ มิติด้านยุทธศาสตร์ และมิติระดับพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และด้านผู้สูงอายุ

๗.๒ หน่วยงานร่วมแผนงานบูรณาการมีความเข้าใจในการติดตาม และประเมินผลแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

(ลงชื่อ)..... อริสา อ่วมคง

(นางอริสา อ่วมคง)

ผู้ขอประเมิน

(วันที่) ๗ / พฤศจิกายน / ๒๕๖๕

บรรณานุกรม

หนังสือ

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (๒๕๖๕). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๖๔*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒). *รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๘๓ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๐). *แผนปฏิบัติการราชการแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐*. https://www.dop.go.th/download/implementation/th๑๖๑๕๔๓๒๘๐๙-๑๓๕๖_๐.pdf

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๑). *แผนปฏิบัติการราชการแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑*. https://www.dop.go.th/download/implementation/th๑๖๑๕๔๓๒๕๘๓-๑๓๕๑_๐.pdf

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๑). *แบบรายงานผลการดำเนินงานแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑*. <https://www.dop.go.th/th/implementation/๗/๓๐/๑๓๐๖>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๒). *แผนปฏิบัติการราชการแผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒*. https://www.dop.go.th/download/implementation/th๑๖๑๕๔๓๒๖๑๑-๑๓๕๖_๐.pdf

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๒). *แบบรายงานผลการดำเนินงานแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒*. <https://www.dop.go.th/th/implementation/๗/๒๙/๑๓๑๘>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๓). *แผนปฏิบัติการราชการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓*. https://www.dop.go.th/download/implementation/th๑๖๑๕๑๙๔๖๔-๑๓๒๕_๐.pdf

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๔). *แผนปฏิบัติการราชการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔*. <https://www.dop.go.th/th/implementation/๗/๒๗/๑๓๓๖>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๖๕). *แผนปฏิบัติการราชการแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕*. <https://www.dop.go.th/th/implementation/๗/๒๖/๑๔๐๑>

กฤษฎี มหาวีรพ. (๒๕๕๖). *แนวคิดการบริหารแบบ Balanced Scorecard*.

<http://www.sar.tpad.police.go.th/downloads/dynamic/dynamic-๑๗๔๒๙๓๓๒.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๕) ประเด็น พลังทางสังคม (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐). <http://nsr.nesdb.go.th>

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๑). รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานกรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) ตามแผนปฏิรูปราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑. https://www.dop.go.th/download/knowledge/th๑๖๓๖๙๗๙๗๑๑-๙๙๐_๐.pdf

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๒). รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการประเมินผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ ตามแผนปฏิรูปราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒. https://www.dop.go.th/download/knowledge/th๑๖๓๖๙๗๙๕๖-๙๙๑_๐.pdf

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๔). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปราชการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และแผนบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔. https://www.dop.go.th/download/knowledge/th๑๖๔๔๑๒๖๓๘๒-๑๐๙๕_๑.pdf